

Brancheplan Duurzaam Verpakken GroentenFruit Huis

**Sector teelt en groothandel verse groenten, fruit en paddenstoelen
- op weg naar 2022**

Periode 2019 - 2022



Definitieve versie 2 (4 maart 2019)

Opgesteld door GroentenFruit Huis met ondersteuning van:

Partners for Innovation
The logo for Partners for Innovation, featuring a stylized blue figure in a dynamic pose above the text 'Partners for Innovation'.



Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Duurzaamheidsprogramma groenten en fruit.....	5
1.3 Opzet en doel.....	6
2. Beschrijving van de branche.....	7
2.1 Trends en ontwikkelingen.....	8
2.2 Wetgeving.....	10
2.3 Verpakkingen.....	11
2.4 Verpakkingen – stand van zaken.....	13
2.5 Raakvlak en samenwerking met andere branches.....	13
3. Generieke doelen en ambities.....	15
4. Specifieke doelen.....	16
4.1 Pijler: Verminderen verpakkingsmateriaal en alternatieven voor verpakkingen.....	16
4.2 Pijler: Design for recycling (end-of-life).....	18
4.3 Pijler: Grondstoffen en materiaalgebruik.....	19
4.4 Pijler: Transportverpakkingen.....	20
4.5 Pijler: Communicatie & perceptie.....	21
4.6 Overkoepelende doelen.....	22
5. Acties naar 2022.....	24
6. Monitoring.....	26
Bijlage 1. Eindmonitoring 2014-2018.....	28
Bijlage 2. GFH Werkgroep verpakkingen.....	29

Samenvatting

GroentenFruit Huis heeft besloten om op basis van de eindmonitoring van het eerste Brancheverduurzamingsplan Verpakkingen (2013-2018) opnieuw een verduurzamingsplan op te stellen voor de groente- en fruitsector in de periode 2019-2022. Het Brancheplan is onderdeel van het duurzaamheidsprogramma van het GroentenFruit Huis en zal worden gebruikt als leidraad in de stappen naar verdere verduurzaming op gebied van verpakkingen. Met het Brancheplan Duurzaam Verpakken biedt GroentenFruit Huis de bij haar aangesloten bedrijven een kader om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming van de verpakkingen.

De groente- en fruitsector is in Nederland een omvangrijke branche met een substantiële productie (Nederlandse teelt) en een groot aandeel in de import- en exportstromen. Er zijn diverse trends en ontwikkelingen o.a. in samenstelling van huishoudens en consumentenbehoeftes welke invloed hebben op de sector, haar producten en de te gebruiken verpakkingen. Een uitdaging op gebied van verpakkingen is o.a. de groei van het convenience segment, nieuwe afzetkanalen, zoals de out-of-home- en on-the-go-consumptie en de maatschappelijke weerstand tegen het gebruik van plastic verpakkingsmaterialen. Dit vertaalt zich (indirect) ook in ontwikkelingen op gebied van Europese wetgeving o.a. rondom 'single use plastics' en de circulaire economie.

De groente- en fruitsector maakt gebruik van verschillende verpakkingen voor verschillende doeleinden. Naast een aantrekkelijke presentatie zorgt de verpakking ervoor dat de producten langer houdbaar blijven, lekker blijven smaken en gemakkelijk mee te nemen zijn. Verpakkingen zijn te onderscheiden in primaire (consumenten-)verpakkingen voor bewerkt en onbewerkt product en secundaire en tertiaire verpakkingen voor transport en distributie. De groente- en fruitsector is onderdeel van een keten, waarbij samenwerking tussen de ketenschakels essentieel is om stappen te zetten in verduurzaming, daarbij zijn ketens sterk internationaal georiënteerd.

Het uitgangspunt in het nieuwe brancheplan is dat de Nederlandse groente- en fruitsector haar producten verpakt als dit een vermindering van de totale milieubelasting van het product tot gevolg heeft en/of een noodzakelijke bijdrage levert aan voedselveiligheid, houdbaarheid, bescherming, kwaliteit, handling of traceerbaarheid van het product. Wanneer groenten en fruit verpakt worden, wordt gezocht naar een productverpakkingscombinatie met minimale milieu-impact, o.a. door toepassing van de principes van de circulaire economie.

Dit uitgangspunt markeert een duidelijke trendbreuk met de huidige ontwikkeling waarbij er jaarlijks meer bewerkte en verpakte 'convenience' producten verkocht worden en ook onbewerkte producten steeds vaker verpakt worden. Deze trendbreuk kan alleen worden bereikt door minder producten te verpakken en door de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per product(eenheid) te verminderen. De sector streeft hierbij naar een sectorale aanpak. Door de kennis over innovaties, alternatieve materialen en nieuwe toepassingen te delen met andere partijen uit de keten kan de sector de verduurzaming opschalen. Dit moet leiden tot een zichtbaar ander beeld en uitstraling van het groente- en fruitassortiment in de supermarkt en andere retailkanalen.

In dit plan wordt dit uitgangspunt vertaald naar specifieke doelen op basis van 5 pijlers:

1. Verminderen verpakkingsmateriaal en alternatieven voor verpakkingen

De groenten- en fruitsector wil de hoeveelheid (gewicht) gebruikt verpakkingsmateriaal verminderen met 15% in 2022 (en 25% in 2025) per verkochte kilogram product ten opzichte van 2017, met als doel de totale milieu-impact te verlagen.

2. Design for recycling (end-of-life)

De groenten- en fruitsector wil dat 90% van de verpakkingen recyclebaar is in 2022 (en 100% in 2025), met de op dat moment beschikbare inzamelings- en recycleprocessen.

3. Grondstoffen en materiaalgebruik

De groenten- en fruitsector gebruikt voor haar verpakkingen mono materialen uit grondstoffen met een zo laag mogelijke milieu-impact. De gebruikte materialen kunnen worden uitgesorteerd bij afvalverwerkers en het materiaal is geschikt voor recycling. In 2021 is de materiaalkeuze gebaseerd op een objectieve meetmethode voor milieu-impact.

4. Transportverpakkingen

De groenten- en fruitsector gebruikt (binnen Nederland) bij voorkeur herbruikbare transportverpakkingen die zo efficiënt mogelijk gevuld worden.

5. Communicatie & perceptie

De groente- en fruitsector wil haar inspanningen rondom verduurzaming van verpakkingen en het nut van verpakkingen overbrengen bij de gebruikers/ consumenten.

Een aantal onderwerpen zijn voor elke pijler van belang om de doelen te halen. Hieronder vallen o.a. meer kennis van het gedrag en de behoeftes van de consument en samenwerking binnen de groente- en fruitketen met o.a. (verpakkings)producenten, leveranciers, transport en afnemers. Bij al deze partijen is veel kennis, maar het delen van kennis en informatie (o.a. data) tussen de verschillende ketenschakels is daarbij een aandachtspunt.

Het brancheplan biedt een kader voor verduurzaming aan bedrijven, maar geeft ook acties aan voor de periode 2019-2022 om het behalen van de benoemde doelen en ambities te faciliteren. Hierbij is duidelijk dat er nog diverse onderzoeksvragen en onderwerpen openstaan ter beantwoording in de planperiode. Hiervoor lijkt het zinvol om als sector zaken collectief op te pakken en/of uit te zoeken.

Om de doelen en ambities te kunnen halen is het van belang dat de resultaten van inspanningen en acties te monitoren zijn. Per pijler is beschreven op welke manier deze monitoring uitgevoerd wordt. Bij nog niet alle onderdelen is helder of er voldoende (kwantitatieve) data voorhanden is. Mede op basis van de verdere digitalisering binnen de groente- en fruitsector zal worden gekeken of hier op gebied van verpakkingen zaken meegenomen kunnen worden.

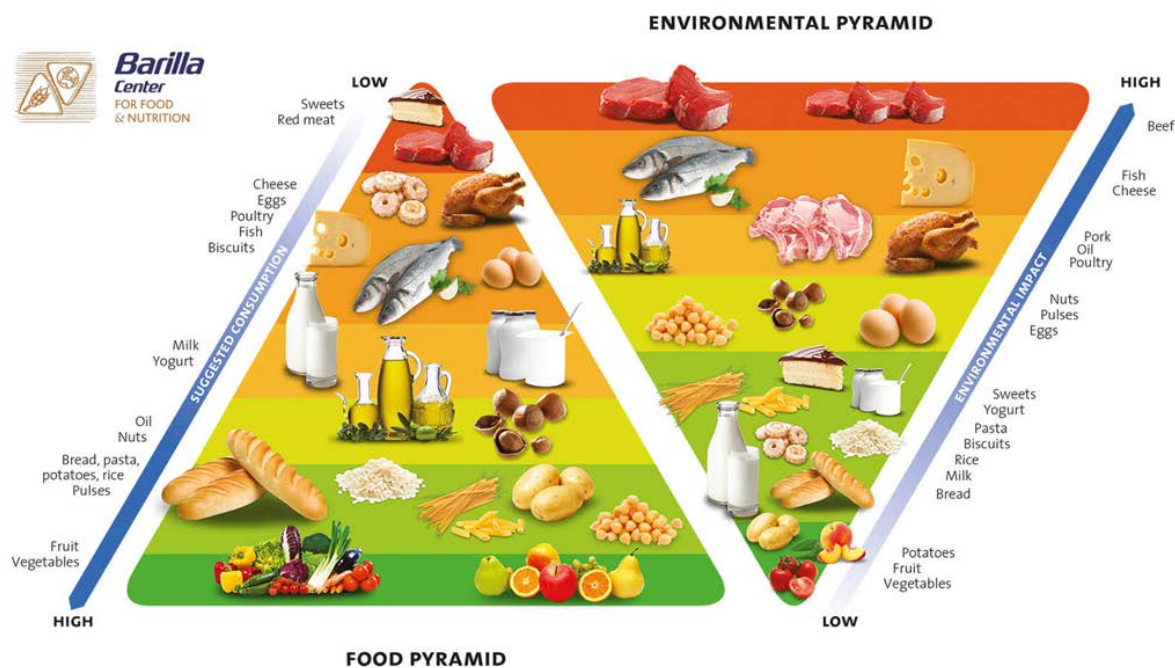
1. Inleiding

1.1 Aanleiding

GroentenFruit Huis heeft, als brancheorganisatie van bedrijven die actief zijn in de afzet van groenten en fruit, in de eerste ronde Brancheverduurzamingsplannen Verpakkingen (2013-2018) een verduurzamingsplan opgesteld voor de groente- en fruitsector. In deze periode werkte de sector aan de hand van 14 Hoogst Haalbare Doelen (HHD) aan de verduurzaming van verpakkingen voor (verse) groenten, fruit en paddenstoelen voor de Nederlandse markt. Het eerste Brancheverduurzamingsplan kan gezien worden als een verkenning om sectoraal aan de slag te gaan met de verduurzaming van verpakkingen. In de tussentijd hebben ontwikkelingen in de maatschappij en in de markt niet stil gestaan. Het is nog duidelijker geworden dat verduurzaming vraagt om ketensamenwerking om doelen te kunnen halen. Op basis van de ervaringen in deze periode (zie bijlage 1. Eindmonitoring BVP 2014-2018) en de uitdagingen voor de groente- en fruitsector op gebied van verpakkingen is besloten om de nieuwe ronde brancheplannen te gebruiken als leidraad in de stappen naar verdere verduurzaming op gebied van verpakkingen.

1.2 Duurzaamheidsprogramma groenten en fruit

De groente- en fruitsector zorgt voor de beschikbaarheid van gezonde en duurzame voeding. Als onderdeel van een gezond dieet zijn voldoende groenten en fruit essentieel. Daarnaast hebben verse groenten en fruit een relatief lagere milieubelasting dan veel bewerkte en dierlijke voedingsmiddelen. Ondanks het feit dat veel mensen hiervan op de hoogte zijn en de neiging naar een meer plantaardig voedingspatroon toeneemt, loopt de consumptie van groenten en fruit achter op de door het Voedingscentrum aanbevolen hoeveelheden. De groente- en fruitsector wil bijdragen aan het verhogen van de groente- en fruitconsumptie van de consument en daarmee aan een gezonder en duurzamer voedingspatroon.



Dat groenten en fruit een relatief lage milieubelasting hebben, betekent niet dat er geen uitdagingen zijn in de volhoudbaarheid van een gezonde en duurzame nationale en internationale supply chain voor groenten en fruit. GroentenFruit Huis wil met haar duurzaamheidsprogramma bijdragen aan de verdere verduurzaming van de keten en hiermee als sector een belangrijke bijdrage leveren aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. De doelen die centraal staan in de groente- en fruitsector zijn in onderstaande figuur weergegeven. Een van de focusgebieden van het duurzaamheidsprogramma van GroentenFruit Huis is Verpakkingen, dat aansluit bij SDG 12. Door middel van het Brancheplan Duurzaam Verpakken biedt GroentenFruit Huis de bij haar aangesloten bedrijven een kader om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming van de verpakkingen.



1.3 Opzet en doel

Dit Brancheplan Duurzaam Verpakken voor de groente- en fruitsector is bedoeld als openbaar stuk over de ambities, doelen en inzet van de sector op gebied van het verduurzamen van verpakkingen voor verse groenten, fruit en paddenstoelen in de periode 2019-2022. Dit Brancheplan is gezamenlijk met een werkgroep van bedrijven die aangesloten zijn bij GroentenFruit Huis (zie bijlage 2) opgesteld en is bedoeld als bruikbaar kader voor bedrijven om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming van de eigen verpakkingen, bij voorkeur i.s.m. afnemers.

Het uitgangspunt van de Nederlandse groente- en fruitsector is dat zij haar producten verpakt als dit een vermindering van de totale milieubelasting van het product tot gevolg heeft en/of een noodzakelijke bijdrage levert aan voedselveiligheid, houdbaarheid, bescherming, kwaliteit, handling of traceerbaarheid van het product. Wanneer groenten en fruit verpakt worden, wordt gezocht naar een productverpakingscombinatie met minimale milieu-impact, o.a. door toepassing van de principes van de circulaire economie.

Na een algemene beschrijving van de groente- en fruitsector in hoofdstuk 2 zal de aanpak van het Brancheplan verder worden uitgewerkt aan de hand van generieke ambities en doelen in 5 pijlers. Vervolgens zal, waar relevant per pijler, worden weergegeven welke concrete acties de sector voorziet in de looptijd van het brancheplan (2019-2022) en welke onderzoeksvragen beantwoord zouden moeten worden om de groente- en fruitsector op verpakkingsgebied verder te verduurzamen. Tot slot beschrijft het plan hoe de monitoring ingericht wordt.

2. Beschrijving van de branche

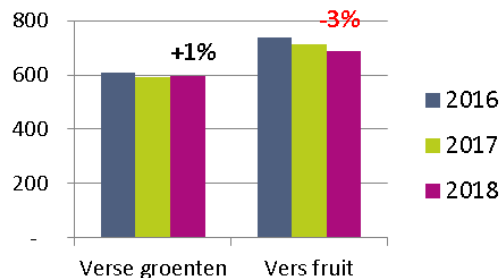
GroentenFruit Huis staat voor de belangen van bedrijven die actief zijn in de afzet van groenten en fruit en is een bron van kennis en inspiratie. De leden vertegenwoordigen een aandeel van ruim 80% (omzet van 14,4 miljard euro) van de totale omzet en groenten en fruit van € 18 miljard (incl. telersverenigingen). Vereniging GroentenFruit Huis telt ongeveer 320 leden. De leden zijn handelsbedrijven en telersverenigingen die zich bezighouden met de afzet van groenten en fruit. Zij zijn gespecialiseerd in binnenlandse groothandel, import, export, be- en verwerking, verpakkingen en de op- en overslag van groenten en fruit.

In 2018 importeerde Nederland groenten en fruit ter waarde van 7,6 miljard euro. De geëxporteerde producten hadden een waarde van 11,3 miljard, bestaande uit doorvoer en in Nederlands product. De totale Nederlandse productie was in 2018 3,5 miljard euro waard. 6,3 miljard euro werd geconsumeerd in Nederland. Het gekochte volume van verse groenten steeg (+1%) en van vers fruit daalde (-3%). Er is echter een stijging te zien in de uitgaven aan verse groenten (+3%) en fruit (+6%). Dit is o.a. te verklaren door de toename van luxere producten zoals snackgroenten en zachtfruit en samengestelde producten (maaltijd, salades, etc.).



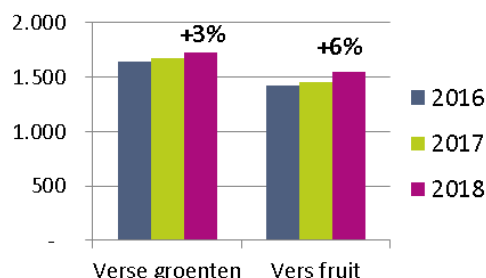
Gekocht volume verse groenten en fruit door NL huishoudens, in mln kilo

Bron: GfK/GroentenFruit Huis



Uitgaven verse groenten en fruit door NL huishoudens, in € mln

Bron: GfK/GroentenFruit Huis



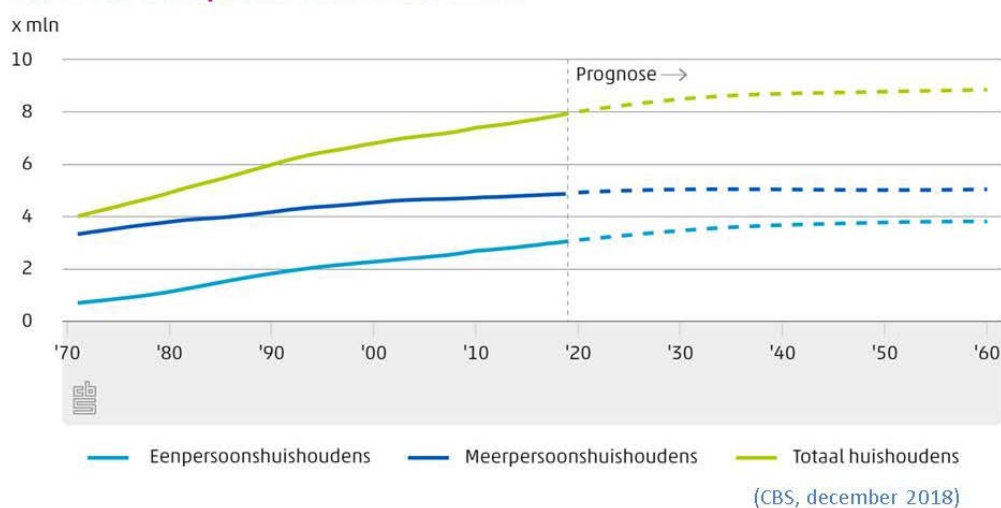
2.1 Trends en ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen:

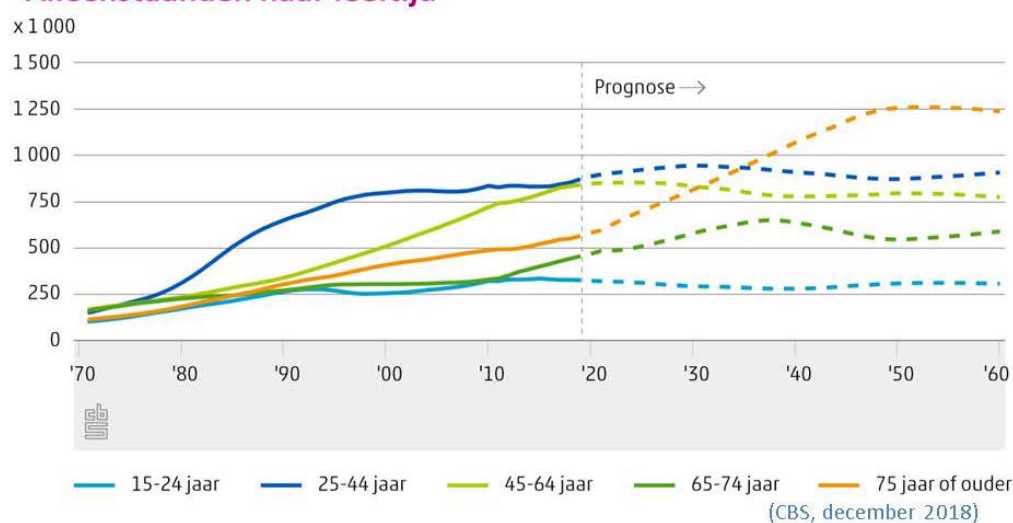
- Vergrijzing
- Toename aantal alleenstaanden
- Toenemende aandacht voor voedselverspilling en (zwerf)afval (zie o.a. voedselverspilling [kamerbrief juli 2018](#) en plastic zwerfafval [kamerbrief november 2018](#))

Bovenstaande maatschappelijke ontwikkelingen zorgen enerzijds voor een toename van de hoeveelheid convenience en (portie)verpakkingen en anderzijds voor een toenemende druk om de hoeveelheid (kunststof) verpakkingen te reduceren.

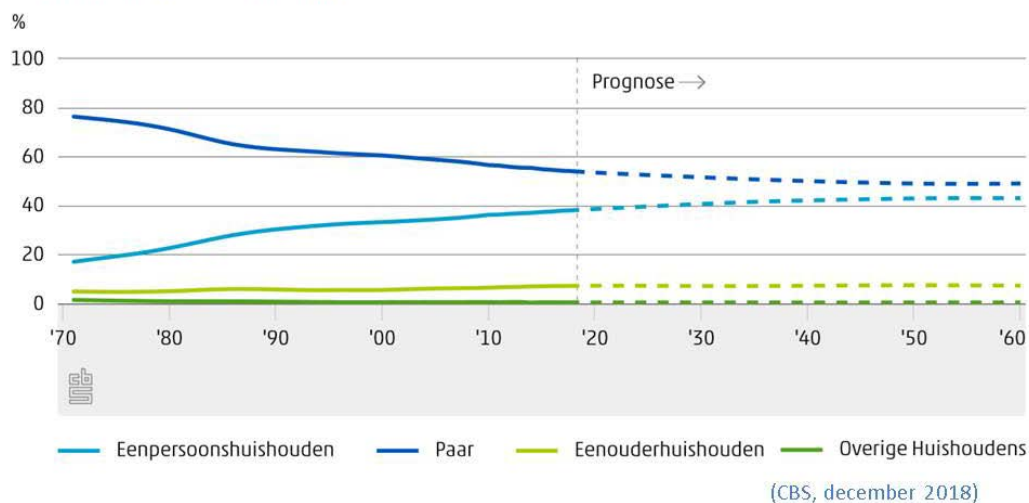
Een- en meerpersoonshuishoudens



Alleenstaanden naar leeftijd



Huishoudens naar type



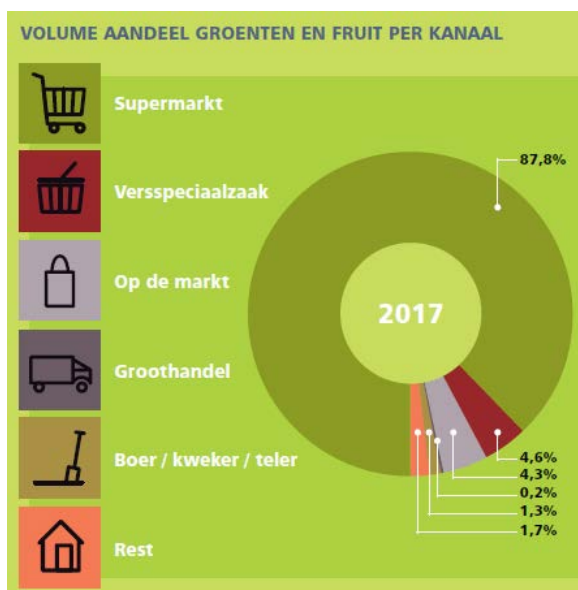
Consumentenontwikkelingen:

- E-commerce: thuisbezorging van voeding en pick-up points
- Groenten en fruit als onderdeel van maaltijdpakketten in het convenience segment
- Meer vers aanbod en gemak – de zoektocht naar gemakkelijk consumeerbare groenten en fruit, o.a. via de toename van het snacksegment.
- Op consument toegespitste porties
- Meer consumptie 'on-the-go' en verschuiving van consumptie at home naar out of home
- Zelfscankassa's
- Kritische burger/ consument i.r.t. gebruik plastics

Bovenstaande consumentenontwikkelingen zetten druk op het verpakkingsvraagstuk. Benoemde afzetkanalen vragen vaak om specifiek verpakkingsoplossingen, wat vaak resulteert in extra verpakking of meer verpakkingseenheden (kleine porties, take away etc)



Bron: GFK/ GroentenFruit Huis 2018



Technologische ontwikkelingen:

- Intelligent packaging
- Recycling technologie (chemische recycling)
- Materiaaltechnologie (recyclebare laminaten)

Bovenstaande technologische ontwikkelingen bieden vooral kansen om uitval van producten te beperken en om verpakkingen te reduceren of circulair te maken.

2.2 Wetgeving

Voedingsmiddelen moeten aan wet- en regelgeving voldoen om verkocht te mogen worden. Steeds vaker geldt hierbij de Europese wetgeving. Deze wetgeving is bedoeld om de voedselveiligheid, traceerbaarheid en informatievoorziening van levensmiddelen te waarborgen.

De wetgeving is constant in beweging, meestal ingegeven door voortschrijdend wetenschappelijk inzicht. Op Europees niveau wordt de wetgeving uitgevaardigd via verordeningen of richtlijnen. Verordeningen zijn direct van toepassing in alle lidstaten. Nederland moet zich hier dan ook aan houden en moet deze toepassen. Richtlijnen dienen door de lidstaten – dus ook door Nederland – omgezet te worden in nationale wetgeving. De warenwetbesluiten in Nederland zijn dan ook vaak een uitvloeisel van Europese richtlijnen. Nederland kan en mag geen nationale levensmiddelenwetgeving instellen die strijdig is met Europese richtlijnen en verordeningen. De wetgeving is gericht op:

- Kwaliteits- en voedselveiligheidswetgeving
- Algemene etiketteringsregels
- Claims
- Additieven en zoetstoffen
- Aroma's

Daarnaast is er in Europa een strategie op gebied van plastic in de circulaire economie ([Brochure: A European Strategy for plastics in a circular economy](#)) en zijn er ontwikkelingen rondom het verbieden van wegwerpplastics.

Productbescherming en -veiligheid

Verpakkingen beschermen groenten en fruit en kunnen de houdbaarheid ervan verlengen. Ook kunnen verpakkingen ingezet worden voor de veiligheid, doordat verpakkingen contact met de buitenwereld kunnen voorkomen. Verpakkingen beschermen producten tegen stoten, vallen, uitdroging en temperatuurschommelingen tijdens transport, opslag en winkelpresentatie.

Essentiële eisen

De essentiële eisen staan in de wet sinds 1997 en maken deel uit van verschillende maatregelen om de verpakkingsketen te verduurzamen. In de essentiële eisen staat hoe verpakkingen al in de ontwerpfase verduurzaamd kunnen worden. Het houdt in dat een bedrijf verplicht is om te zorgen dat de verpakkingen voldoen aan:

- beperking van het gewicht en het volume van de verpakking tot de minimale hoeveelheid die nodig is om het vereiste niveau van veiligheid, hygiëne en aanvaardbaarheid voor de consument te handhaven;

- beperking tot een minimum van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen en materialen als bestanddeel van verpakkingsmateriaal of van de verpakingscomponenten;
- ontwerp en gebruik van een herbruikbare verpakking of van een verpakking die kan worden teruggewonnen.

Bekijk [hier](#) een verkorte versie van het stappenplan waarmee een bedrijf ervoor kan zorgen dat hun verpakkingen voldoen aan de essentiële eisen. Daarnaast ontwikkelde het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken verschillende [factsheets](#) waarin na te lezen is hoe verpakkingen te verduurzamen zijn.

2.3 Verpakkingen

De groente- en fruitsector maakt gebruik van verschillende verpakkingen voor verschillende doeleinden. Naast een aantrekkelijk uiterlijk zorgt de verpakking ervoor dat de producten lekker blijven smaken, houdbaar blijven en gemakkelijk mee te nemen zijn. Producenten spannen zich in om de hoeveelheid verpakkingsmateriaal tot een minimum te beperken. Dit hoofdstuk geeft de meest voorkomende verpakkingen in het groente- en fruitschap weer.

Primaire verpakkingen

Binnen de primaire verpakkingen maken we onderscheid tussen onbewerkte en bewerkte groenten en fruit. Bewerkte producten zijn over het algemeen verpakt, terwijl onbewerkte producten ook zonder verpakking verkocht worden.

Onbewerkte groenten en fruit

Onbewerkte groenten en fruit worden bij voorkeur onverpakt verkocht als dit geen negatieve gevolgen heeft voor de milieu-impact. Soms heeft een verpakking de voorkeur, omdat de houdbaarheid hiermee aanzienlijk verlengd wordt en/of het product beschermd wordt. De verpakking voorkomt dan voedselverspilling, omdat de supermarkt en consument het product minder snel weggoien.

Een aantal groenten, zoals de komkommer, aubergine en broccoli, worden soms in een kunststof krimpfolie verpakt om de houdbaarheid te verlengen. Mandarijnen, sinaasappels en uien zijn vaak verpakt in netten om ze te kunnen bundelen en vervoeren. Ook paprika's worden gebundeld, meestal door het gebruik van kunststof folie. Een aantal groenten en fruit, zoals avocado's en mango's zijn verpakt in schaaltes, om uitval te voorkomen, aangezien ze eetrijp en daardoor extra kwetsbaar zijn. Zacht fruit zoals aardbeien, frambozen en bessen zijn veelal verpakt in schaaltes met topseal folie om het fruit te beschermen en daarmee de kwaliteit waarborgen.



De sector maakt voor appels, peren en tomaten ook regelmatig gebruik van kunststof en kartonnen schaaltes die omhuld zijn met een folie.

De ontwikkeling van het segment snackgroenten is ook terug te zien in het winkelschap. Vaak worden snackgroenten (bijv. snacktomaat, -komkommer, -paprika en radijs) verpakt in PET shakers of emmers. Daarbij is ontwikkeling te zien naar gebruik rPET.

Bewerkte groenten en fruit

We eten meer onderweg, willen snel en gemakkelijk koken en er zijn steeds meer eenpersoonshuishoudens. De hoeveelheid bewerkte groenten en fruit en daarmee ook de hoeveelheid soorten verpakkingen neemt hierdoor toe.

Voor verse bewerkte groenten wordt veel gebruikgemaakt van kunststof folies. Deze verpakkingen bundelen het bewerkte product, verlengen de houdbaarheid en verschaffen informatie over het product.

Naast folies en kunststof zakken gebruikt de sector voor bewerkte producten ook veel kunststof bakken, afgesloten met een topseal folie. Deze worden toegepast bij bijvoorbeeld maaltijdsalades, maar ook bij gesneden groenten en fruit. Deze schalen bevatten steeds vaker een groter percentage rPET.



Aandachtspunt voor de verse bewerkte groenten en fruit welke gericht zijn op het 'to go' segment, is het voorkomen van zwerfafval door deze verpakkingen. Dit gezien het consumptiemoment van dergelijke producten vaak buitenshuis is en daarmee kwetsbaarder is dat verpakkingen niet op juiste manier worden weggegooid.

Glas en blik worden voor geconserveerde groenten veel gebruikt, maar zijn nauwelijks te vinden in het versschap. De factor gewicht kan voor een significante milieu impact zorgen in de versketen door CO₂-uitstoot via transport.

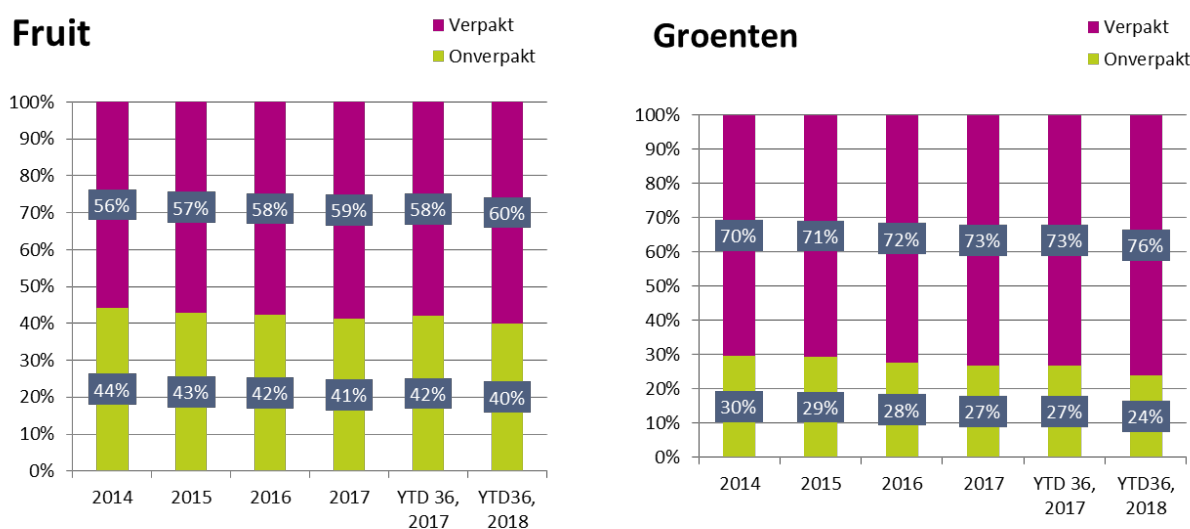
Secundaire en tertiaire verpakkingen - voor transport en distributie

Behalve primaire verpakkingen gebruikt de groente- en fruitsector ook verpakkingsmaterialen voor transport en distributie. Het gaat hierbij om (meermalige) kunststof (klap)kratten, kartonnen dozen en trays, rolcontainers, pallets, en plastic folie. Kratten, pallets en karren worden vele malen hergebruikt (35 tot 75 keer). Aan het eind van hun levensduur worden de kratten gerecycled en verwerkt tot nieuwe kratten. Hetzelfde geldt voor pallets en rolcontainers.

2.4 Verpakkingen – stand van zaken

Uit de Eindmonitoring van het Brancheverduurzamingsplan 2014-2018 (zie bijlage 1.) blijkt dat het aandeel verpakt product steeds verder toeneemt, zowel bij groenten als fruit qua volume verkocht product. Dit komt door een aantal ontwikkelingen, waaronder de toename van het totale verkochte volume, veranderingen in gezinssamenstelling (aantal alleenstaanden), aandacht voor de voedselveiligheid, meer vers aanbod en meer vraag naar gemakproducten.

Volgens scandata onderzoek (2018) neemt voor onbewerkte groenten en fruit het aandeel verpakt product jaarlijks toe. Voor onbewerkt fruit is het aandeel gestegen van 56% in 2014 naar 60% in 2018 (YTD). Voor onbewerkte groenten is ook een volumegroei van verpakt product waar te nemen van 70 naar 76% tussen 2014 en 2018(YTD).



Bij bewerkte producten (gesneden groenten en fruit) is een verpakking meestal noodzakelijk om het product vers en veilig bij de consument te krijgen en om voedselverspilling tegen te gaan. Omdat de hoeveelheid bewerkte producten als gevolg van de trends toeneemt, neemt ook de totale hoeveelheid verpakkingsmateriaal toe. Dit plan maakt daarom onderscheid tussen bewerkte en onbewerkte groenten en fruit.

2.5 Raakvlak en samenwerking met andere branches

De Nederlandse groente- en fruitsector heeft in de keten van haar producten te maken met meerdere branches en beroepsgroepen, van leverancier tot afnemer.

- De basis van groenten en fruit is het zaad- en plantmateriaal.
- De branche heeft veel overlap met de Nederlandse voedingstuinbouwproducten, verenigd in de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) en LTO Nederland en Glastuinbouw Nederland. Ook staat de sector in contact met de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO), vertegenwoordigers van de aardappelhandel.
- Voor de verwerking van groenten en fruit in conserven en diepvriesproducten heeft de sector te maken met VIGEF (onderdeel van FNLI).



- De afnemers van de groenten- en fruitsector zijn veelal supermarkten (CBL), markten (CVAH) en AGF winkels (AGF-Detailhandel in Nederland (ADN)).
- Ook de binnen- en buitenlandse verpakkingsindustrie, fustpoolorganisaties, logistieke dienstverleners en de koelhuizen behoren tot de keten van de groenten- en fruitsector.

De groente- en fruitsector staat niet op zichzelf, maar staat midden in een keten van onder andere (verpakkings)producenten, leveranciers, transport en afnemers. Het delen van kennis en informatie (o.a. data) tussen de verschillende ketenschakels is daarbij een aandachtspunt. Om de hoeveelheid verpakkingsmateriaal te reduceren is dan ook een sectorale ketenaanpak nodig waarin samenwerking centraal staat. De sector stopt niet bij de Nederlandse grens en heeft veel te maken met import en export. Internationale samenwerking en kennisdeling is dan ook van groot belang.

3. Generieke doelen en ambities

Het uitgangspunt van de Nederlandse groente- en fruitsector is dat zij haar producten verpakt als dit een vermindering van de totale milieubelasting van het product tot gevolg heeft en/of een noodzakelijke bijdrage levert aan voedselveiligheid, houdbaarheid, bescherming, kwaliteit, handling of traceerbaarheid van het product. Wanneer groenten en fruit verpakt worden, wordt gezocht naar een productverpakkingscombinatie met minimale milieu-impact, o.a. door toepassing van de principes van de circulaire economie.

Met dit uitgangspunt wil de sector een trendbreuk in gang zetten richting het reduceren en verduurzamen van verpakkingen. Tegelijkertijd erkent zij hiermee verantwoordelijkheden te hebben op gebied van andere (duurzaamheids-)thema's, zoals voedselveiligheid, de beschikbaarheid van gezonde voeding, het voorkomen van voedselverspilling en het verlagen van de milieu-impact van de productie, verwerking en transport van groenten en fruit.

De sector streeft naar een verlaging van de milieu-impact over de gehele groente- en fruitketen. Hiervoor zal de groente- en fruitsector gezamenlijk met de afnemers (o.a. retail en foodservice) aan de slag gaan om de productverpakkingscombinaties met de laagste milieu-impact te zoeken in de betreffende keten. Specifiek voor het onderdeel verpakkingen is de ambitie om de milieu-impact van verpakte groenten en fruit structureel te verlagen in de periode 2019-2022 en de werkwijze en keuze voor verpakkingen aan te laten sluiten bij de principes van de circulaire economie. Op deze manier kan de groente- en fruitsector invulling geven aan de [nationale doelstellingen](#) van een volledig circulaire economie in 2050 (met als tussendoel 2030: 50% minder verbruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen).

In de rol van leverancier is het voor de groente- en fruitsector van belang dat de communicatie over de stappen naar een verlaging van de milieu-impact van productverpakkingscombinaties gedegen en consequent gebeurt. Want uiteindelijk bepaalt de consument en daarmee de marktvraag in sterke mate welke type producten op welke manier aangeboden worden. Voorkomen dient te worden dat (ongefundeerde) beeldvorming leidend wordt boven daadwerkelijke verlaging van milieu impact. In de praktijk is dit vaak een grote uitdaging door de complexiteit van verduurzaming versus behoefte aan eenduidige marketing & communicatie.

De groente- en fruitsector gaat met deze ambitie aan de slag d.m.v. de uitwerking van de volgende 5 pijlers in het Brancheplan:

1. Verminderen verpakkingsmateriaal en alternatieven voor verpakkingen
2. Design for recycling (end-of-life)
3. Grondstoffen en materiaalgebruik
4. Transportverpakkingen
5. Communicatie naar en perceptie van de consument

In het volgende hoofdstuk worden de pijlers met de specifieke doelen en ambities verder toegelicht.

4. Specifieke doelen

4.1 Pijler: Verminderen verpakkingsmateriaal en alternatieven voor verpakkingen

De groenten- en fruitsector wil de hoeveelheid (gewicht) verpakkingsmateriaal per verkochte kilogram product verminderen met 15% in 2022 (en 25% in 2025) t.o.v. 2017, met als doel de totale milieu-impact te verlagen.

Het uitgangspunt van de Nederlandse groente- en fruitsector is dat zij haar producten verpakt als dit een vermindering van de totale milieubelasting van het product tot gevolg heeft en/of een noodzakelijke bijdrage levert aan voedselveiligheid, houdbaarheid, bescherming, kwaliteit, handling of traceerbaarheid van het product. Wanneer groenten en fruit verpakt worden, wordt gezocht naar een productverpakkingscombinatie met minimale milieu-impact, o.a. door toepassing van de principes van de circulaire economie (o.a. rethink en reduce).

Dit doel is een duidelijke trendbreuk met de huidige ontwikkeling waarbij er jaarlijks meer bewerkte 'convenience' producten verkocht worden en er steeds meer verpakkingen gebruikt worden. Dit kan alleen worden bereikt door minder producten te verpakken en door de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per product(eenheid) te verminderen. Door de kennis over innovaties, alternatieve materialen en nieuwe toepassingen te delen met andere partijen uit de keten kan de sector de verduurzaming opschalen.

Bij deze pijler wordt onderscheid gemaakt tussen onbewerkte en bewerkte producten.

Bewerkte producten (Reduce)

De hoeveelheid bewerkte producten in de supermarkten neemt toe. Omdat deze producten over het algemeen verpakt moeten zijn om de voedselveiligheid te garanderen en voedselverspilling te voorkomen, wordt hierbij ingezet op een vermindering van de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per product. De sector streeft hierbij naar het gebruik van minder materiaal per verpakking door volumereductie en efficiëntere verpakkingen te gebruiken. Daarnaast zet de sector in op het verdunnen van het verpakkingsmateriaal.

Onbewerkte producten (Rethink)

Voor onbewerkte producten streeft de sector naast de vermindering van het aandeel verpakt product, mits deze aanpassingen geen negatieve gevolgen hebben voor de milieu-impact van het totale product. De eerste route daarbij is de heroverweging van het gebruik van een verpakking (rethink). Wanneer de verpakking niet toegepast wordt voor de voedselveiligheid, houdbaarheid, bescherming, kwaliteit, handling of traceerbaarheid van het product, wil de branche het gebruik ervan voorkomen. Daarnaast zijn er diverse nieuwe concepten mogelijk over de manier waarop groenten en fruit veilig, gezond en van goede kwaliteit bij de consument terecht kunnen komen.

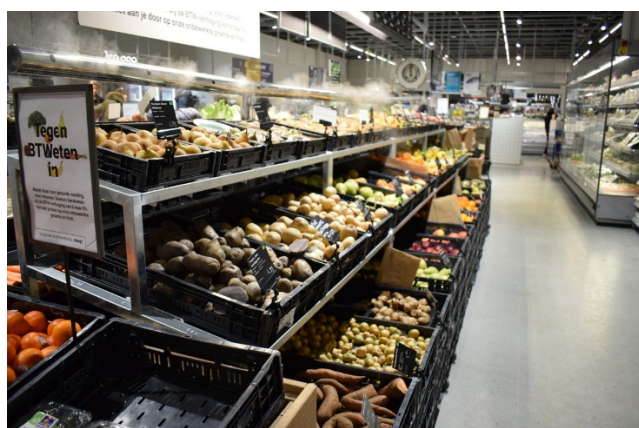
Nieuwe concepten worden o.a. mogelijk door gebruik van innovatieve technologieën, zoals het gebruik van een lasermarkering op groenten en fruit, maken het mogelijk het product ook zonder verpakking van informatie te voorzien. Andere nieuwe ontwikkelingen zijn o.a. het gebruik van banderols in plaats van kunststof verpakkingen. De branche wil onderzoeken waar nog meer mogelijkheden zitten om alternatieven voor verpakkingen te ontwikkelen en toe te passen.



Natural branding (bron: Eosta) en banderol in plaats van verpakking (bron: Bandall)

Daarnaast wil de sector de flexibiliteit in het gebruik van verpakkingen uitbreiden om zo alleen een verpakking te gebruiken als dit gunstig is voor de houdbaarheid en kwaliteit. Door meer gebruik te maken van periodieke verpakkingen en seizoen verpakkingen gaat de hoeveelheid ingezet verpakkingsmateriaal omlaag. Deze periodieke inzet van verpakking is van toepassing voor bijvoorbeeld de komkommer.

Ook in de supermarkt zijn er mogelijkheden om de houdbaarheid van onbewerkte verse producten te verbeteren zonder verpakkingen, bijvoorbeeld door middel van betere klimaatbeheersing en luchtbevochtiging. Voor het meenemen van de producten door de consument zijn er herbruikbare zakjes beschikbaar. Maar ook alternatieve oplossingen voor aanbieden van aanbieden van groenten en fruit (denk aan fruitautomaten of combinatieverpakkingen) zijn concepten die vermindering van verpakkingen kunnen bevorderen. Hiervoor zal tevens de samenwerking met CBL voor worden opgezocht.



Onbewerkte en onverpakte producten met luchtbevochtiger (bron: Marqt) en Green Bag (bron: LIDL)

4.2 Pijler: Design for recycling (end-of-life)

De Nederlandse groente- en fruitsector wil dat 90% van de verpakkingen recyclebaar is in 2022 (en 100% in 2025), met de op dat moment beschikbare inzamelings- en recycleprocessen.

Op basis van de principes van 'design for recycling' en de recyclecheck van het KIDV wil de sector toewerken naar het geschikt maken van elke verpakking voor recycling. Aandachtspunten hiervoor zijn o.a. materiaalvreemde sluitingen, etiketten en labels (inclusief lijmsoort). Hierbij hoort ook het informeren van de consument over de wijze van afdanken.

Zwarte schaalpjes

Naast de overkoepelende doelstelling van de recyclebaarheid van 90% van de verpakkingen wil de sector specifiek oplossingen zoeken voor de uitsortering van zwarte schaalpjes. Zwarte schaalpjes worden veel gebruikt voor verse groenten en fruit, maar zorgen momenteel voor problemen bij het uitsorteren van het kunststof restmateriaal. Hoewel er nieuwe ontwikkelingen zijn die het uitsorteren van deze stroom vergemakkelijken, blijft het voor veel recyclers een problematische stroom. Aan de andere kant wordt er in zwarte schaalpjes veel gerecycled content gebruikt, dit omdat het eenvoudige manier is om van diverse stromen gekleurd plastic een homogene grondstof te maken. De sector wil het gebruik van zwart kunststof beperken, totdat er een goede verwerkingsmethode is die op grote schaal toegepast wordt. Een van de oplossingsrichtingen kan zijn dat er i.p.v. zwarte kleuring gekozen wordt voor donkergroen, waardoor sortering beter mogelijk is. Daarbij heeft het gebruik van transparante verpakkingen de voorkeur.



Etiketten

De sector wil daarnaast oplossingen zoeken voor etiketten en sluitingsmethodes die de recycling bemoeilijken. Een etiket is van belang om informatie te kunnen geven over het product. Papieren etiketten op kunststof verpakkingen kunnen echter niet altijd even goed gerecycled worden. De sector wil het gebruik van deze etiketten daarom voorkomen en inzetten op de toepassing van verwijderbare of kunststof etiketten. Sluitingsmethoden waardoor bijvoorbeeld plastics gecombineerd worden met metalen hebben negatief effect op de recyclebaarheid en zouden geoptimaliseerd moeten worden.

Samenwerking met recyclers

De groente- en fruitsector ziet de noodzaak van intensievere samenwerking met recyclers om de recycling van verpakkingen te verbeteren. Wanneer de sector op de hoogte is van de knelpunten tijdens de recycling kunnen betere keuzes gemaakt worden in het ontwerpproces. Op dit moment is deze samenwerking minimaal en vaak incidenteel, waardoor kennis over recyclingprocessen niet breed bekend is en gedeeld wordt in de branche. Daarnaast is de branche niet altijd op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in de recyclingindustrie.

Composteerbare verpakkingen

Deze samenwerking met afvalverwerkers biedt mogelijk ook kansen voor de toepassing van composteerbare verpakkingen. Op dit moment zijn composteerbare verpakkingen in de meeste gevallen niet passend in de recycling. Ze leiden nu vaak tot problemen in de sortering en recycling, zowel in de plastic stroom als bij het GFT. De groente- en fruitsector ziet bij een aantal productverpakkingcombinaties kansen voor composteerbare verpakkingen, mits het afdankingssysteem duidelijk is voor de consument en het proces verder geoptimaliseerd wordt. Hierbij kan gedacht worden aan fruitstickers of andere duidelijk herkenbare verpakkingen die veel in de compoststroom terecht komen. Om de huidige problemen op te lossen wil de sector hierin graag optrekken met leveranciers, recyclers en composteerders.

De weggooiwijzer

De groente- en fruitsector wil het scheiden van verpakkingen en daarmee de recycling bevorderen door middel van informatievoorziening. Daarom stelt ze het doel in 2022 elke verpakking te voorzien van de weggooiwijzer of een vergelijkbare scheidingsindicator. Daarbij is het internationale karakter van de Nederlandse groente- en fruitsector wel een aandachtspunt, dit vanwege verschillende inzamelingsmethodes in Europa en daarbuiten.

4.3 Pijler: Grondstoffen en materiaalgebruik

De Nederlandse Groenten- en Fruitsector gebruikt voor haar verpakkingen mono materialen uit grondstoffen met een zo laag mogelijke milieu-impact. De gebruikte materialen kunnen worden uit gesorteerd bij afvalverwerkers en materiaal is geschikt voor recycling. In 2021 is de materiaalkeuze gebaseerd op een objectieve meetmethode voor milieu-impact.

De keuze voor een materiaal is op dit moment niet altijd gebaseerd op objectieve informatie over de milieu-impact ervan. Consumentenvoorkeuren of wensen van de afnemer spelen in veel gevallen een grote rol. De sector wil dat de keuze voor een materiaal in 2021 gebaseerd is op feitelijke milieu-informatie over de verpakking in combinatie met het product. De branche legt in dit brancheplan geen voorkeuren voor specifieke materialen vast, omdat de milieu-impact per product-verpakkingcombinatie verschilt.

Grondstoffen en materiaalgebruik

Vanuit het oogpunt van de recycling speelt het materiaal aan zowel het begin als het eind van de levenscyclus van de verpakking een rol. Aan de ene kant werkt de sector toe naar het gebruik van mono-materialen die recyclebaar zijn, zoals pijler 2 beschrijft. Daarnaast wil de sector meer hernieuwbare materialen toepassen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Het toepassen van minimaal 80% rPET in 2022 bij gebruik van PET
- Papier/karton (FSC/PEFC gecertificeerd of op basis van gerecyclede vezels)
- Biobased materialen (van agriwaste)



FSC/PEFC certificering

Uit de monitoring van het BVP 2014-2018 blijkt dat er nog ruimte is om het aandeel FSC/PEFC gecertificeerd hout en karton (door import op de Nederlandse markt afgezet) te verhogen. Uit de monitoringsenquête kwam naar voren dat de hoeveelheid gecertificeerd hout en karton in de periode 2014-2016 wel is toegenomen, maar nog niet in de mate die de sector wenst. De sector stelt daarom als doel dat 60% van het aandeel van de houten kratten, pallets en kartonnen dozen (door import op de Nederlandse markt afgezet) FSC/PEFC gecertificeerd is in 2022.



Inzetten eigen reststromen

De groente- en fruitsector heeft in haar productie te maken met reststromen. Deze agriwaste reststromen kunnen ingezet worden in bijvoorbeeld verpakkingen. De sector wil haar eigen reststromen zo hoogwaardig mogelijk inzetten en daarom de mogelijkheden verkennen voor de duurzame toepassing van agriwaste uit eigen keten in verpakkingsmateriaal. Aandachtspunt hierbij is het verschil tussen biobased en biodegradable, o.a. vanuit (mechanische) recycling mogelijkheden en de discussie over composteerbaarheid (zie 4.2).

4.4 Pijler: Transportverpakkingen

De groente- en fruitsector gebruikt (binnen Nederland) bij voorkeur herbruikbare transportverpakkingen die zo efficiënt mogelijk gevuld worden.

De groente- en fruitsector zet de komende jaren in op de toepassing van herbruikbare transportverpakkingen. De sector heeft veel met import en export te maken, waarbij gekeken wordt in welke regio's en bij welke productgroepen de meeste kansen hiervoor zijn. Naast poolsystemen zet de sector in op het efficiënter vullen van de kratten om de hoeveelheid vervoerde lucht te beperken.

Bezettingsgraad

De sector wil de bezettingsgraad van klappakratten gebruikt voor transport naar winkels vergroten, zodat er minder lucht vervoerd wordt. De klappakratten zijn beschikbaar in bepaalde maten, die niet altijd geschikt zijn voor bijvoorbeeld kleine groenten en fruit, zoals pepers. De 40/30 is nu het kleinste formaat klappakrat, wat het efficiënt vervoeren van sommige groenten en fruit bemoeilijkt. De branche zet daarom in op een uitbreiding van dit systeem door extra (kleine) maten klappakratten toe te voegen.



Voorbeeld: Groene klappakratten van Euro Pool System

Standaardisatie en afstemming

De sector wil de komende jaren inzetten op standaardisatie en afstemming in de keten. Zo wil de sector kartonnen dozen, klapkratten en pallets standaardiseren op maat en materiaal. Ook wil de sector specificaties opstellen voor telers omtrent pallets en hoeklatten. Wanneer het getransporteerde product na transport alsnog verpakt wordt, wil de sector gebruikmaken van bulkverpakkingen. Hiermee wordt voorkomen dat producten onnodig dubbel verpakt worden. Onderzoek dat hiermee samenhangt is gericht op het uitzoeken van de optimale containerbezetting op basis van de palletmaat.

Overzeese klapkratten

De sector wil het hergebruik van overzeese klapkratten onderzoeken en uitbreiden. Belangrijke onderzoeksvragen daarbij gaan over de geschiktheid van overzeese verpakkingen. Wat is een geschikte overzeese verpakking op het gebied van beluchting en automatisering en welke regio's zijn daarvoor het kansrijkst? Daarmee moet het aantal ingezakte/slechte dozen voor producten die nu in Nederland worden omgepakt worden beperkt.

FSC certificering

Bij het transport van groenten en fruit wordt veel gebruikgemaakt van houten kratten, pallets en kartonnen dozen. Hiervoor is de doelstelling zoals omschreven in pijler 3 (hoofdstuk 4.3) voor van toepassing.

4.5 Pijler: Communicatie & perceptie

De groenten- en fruitsector gebruikt verpakkingen om de houdbaarheid van (bewerkte) producten te verlengen en om de voedselveiligheid te kunnen garanderen. De groente- en fruitsector is hard bezig de hoeveelheid verpakkingen te verminderen en de noodzakelijke verpakkingen te verduurzamen en wil dit graag communiceren naar de consument.

Deze communicatiepijler is tweeledig. De afgelopen jaren heeft de groente- en fruitsector allerlei acties ondernomen om de hoeveelheid verpakkingsmateriaal en de milieu-impact van productverpakkingscombinaties te verminderen. De groente- en fruitsector wil zowel deze inspanningen als ook het nut van verpakkingen overbrengen. De andere kant van communicatie betreft informatie op de verpakking. De branche wil meer en betere scheidingsinformatie op verpakkingen, zoals pijler 2 ook beschrijft.

De perceptie ten aanzien van groente- en fruitverpakkingen is niet altijd positief. Consumenten uiten kritiek op de hoeveelheid verpakkingsmateriaal in de supermarkt. Het gebruik van kunststoffen in het algemeen, maar ook specifiek het gebruik van verpakkingen voor onbewerkte groenten en fruit, staat onder druk. De sector wil door middel van positieve communicatie aan de ene kant laten zien wat haar inspanningen op dit gebied zijn en aan de andere kant het nut van verpakkingen overbrengen, in relatie tot het voorkomen van voedselverspilling. Belangrijk hierbij is te weten wat de perceptie van deze consument precies is.

Gezamenlijk optreden

De branche ziet bij deze pijler het belang van een gezamenlijk optreden, waarbij eenduidig en transparant gecommuniceerd wordt met de consument. Omdat niet de leden van de branche, maar

meestal de retailers in direct contact staan met de consument, wil de branche de samenwerking met hen opzoeken. Ook de samenwerking met NGO's en eventueel andere branches wordt gezocht om zoveel mogelijk consumenten op de beste manier te informeren.

Informatie op de verpakking

Zoals pijler 2 beschrijft streeft de sector naar de toepassing van de weggooiwijzer of een vergelijkbare indicatie over de wijze van afdanken op elke verpakking in 2022. Hiermee wil de sector het afval scheiden vergemakkelijken, de kennis over het scheiden van verpakkingen onder consumenten verhogen en het recyclingproces verbeteren. Daarnaast wil de sector voorkomen dat het aandeel van groente- en fruitverpakkingen in het zwerfafval toeneemt. Verder streeft de sector ernaar dat duidelijk wordt welke materiaalsoort is gebruikt voor de verpakking, zodat het duidelijk wordt voor consument welke inspanningen er bijvoorbeeld gedaan zijn voor het toepassen van rPET of biobased grondstoffen. Tot slot, zal worden gekeken of, naar voorbeeld van o.a. Duitsland en Noorwegen, informatie op verpakking opgenomen kan worden over de reden dat iets verpakt is. Dit kan helpen het begrip en kennisniveau omtrent verpakkingen bij consumenten te vergroten, hiervoor wil GroentenFruit Huis ook bekijken of samenwerking met bijvoorbeeld Milieu Centraal mogelijk is.

4.6 Overkoepelende doelen

Een aantal onderwerpen en onderzoeksvragen zijn voor elke pijler van belang om de doelen te halen. Deze worden hieronder toegelicht.

Consumentenbehoeftes- en gedrag

Er is behoefte aan meer kennis van het gedrag en de behoeftes van de consument. Wanneer de branche beter zicht heeft op deze behoeftes en het gedrag, kunnen keuzes hierop gebaseerd worden. Dit geldt zowel voor de behoeftes van de consument in de supermarkt als het gebruik thuis. Belangrijke onderzoeksvragen hierbij zijn:

- Voor welke onbewerkte groenten en fruit is het verlengen van de houdbaarheid van belang, omdat de consument ze niet direct consumeert?
- Welke producten wil de consument kunnen hersluiten?
- Welke producten gebruikt de consument in porties, en welke in één keer?
- Voor welke producten gebruikt de consument een plastic zakje, indien de producten niet gebundeld verkocht worden?
- Wat is de perceptie van de consument t.a.v. welke type verpakkingen?

Deze informatie kan als basis dienen voor de keuze wel of geen verpakking te gebruiken, omdat ze invloed hebben op de milieu-impact van de productverpakkingcombinatie. Ook is het van belang voor het ontwerp, omdat zo bepaald kan worden of bepaalde eigenschappen van een verpakking wel of niet nodig zijn.

Kennisdeling en ketensamenwerking

De groente- en fruitsector is onderdeel van een keten van onder andere telers, (verpakkings)producenten, leveranciers, groothandels, transporteurs, retailers, consumenten en afvalverwerkers. Bij al deze partijen is veel kennis, maar het delen van kennis en informatie (o.a. data) tussen de verschillende ketenschakels is daarbij een aandachtspunt. Dit geldt bijvoorbeeld voor materiaalkennis, maar ook voor informatie over nieuwe technologieën en recyclingprocessen. Door kennisdeling en samenwerking kan de branche de verduurzaming van verpakkingen opschalen.



De sector wil de komende jaren dan ook inzetten op kennisdeling en samenwerking met in ieder geval:

- De branche onderling, om zo het wiel niet meerdere keren uit te hoeven vinden;
- De afnemers (retailers), omdat zij de producten en verpakkingen afnemen is het van belang doelen te stellen die op elkaar aansluiten. Daarnaast staan zij in direct contact met de consument, wat voor de communicatie van belang is;
- De recyclers, omdat zij als geen ander weten wat de recycling ten goede komt. De branche kan op die manier afgewogen keuzes maken over het materiaal en het ontwerp van de verpakking;
- De transportsector, om samen te bepalen waar de meeste kansen zitten om de transportverpakkingen te verduurzamen.

5. Acties naar 2022

De groente- en fruitsector maakt onderscheid tussen acties voor het komende jaar (2019) en acties voor de langere termijn (2019-2022).

Acties voor 2019

De eerste acties zijn voornamelijk gericht op de samenwerking met ketenpartners en het opzetten van onderzoek.

- De branche gaat in 2019 in samenwerking met CBL (branchevereniging van de supermarkten) bekijken voor welke 2 productverpakkingscombinatie uit top 10 groenten en fruit (bijvoorbeeld: tomaten en appels) een gezamenlijke aanpak in de verduurzaming van verpakkingen kan worden opgestart. Dit is een concrete pilot voor een brede ketenaanpak. De pilot is gericht op zowel de verpakkingen zelf als de communicatie over de verpakkingen. Hierbij zijn de pijlers uit hoofdstuk 4 richtinggevend voor het te bereiken resultaat. Met de ervaring van deze pilot zullen in de komende jaren ook de andere productverpakkingscombinaties verder verduurzaamd worden.
- GroentenFruit Huis gaat een ledenbijeenkomst organiseren middels een workshop bij een kunststof recycling bedrijf, inclusief rondleiding. Op die manier kunnen leden kennis opdoen met het verwerkings- en recyclingproces. Wat zit er bijvoorbeeld in de mixstroom – waar moeten we mee aan de slag? Ook wordt een betere afstemming tussen producenten en recyclers gestimuleerd. De ontwikkeling van diverse recyclingchecks door het KIDV zal hierbij meegenomen worden. Voor de verpakkingen die niet goed recyclebaar zijn zal er samen met leveranciers een alternatief worden ontwikkeld, dat vervolgens gedeeld wordt binnen de branche.
- De branche gaat een beslisboom opstellen om de noodzakelijkheid van een verpakking te bepalen in het licht van onder andere de voedselveiligheid, kwaliteit, houdbaarheid, handling en traceerbaarheid. Deze beslisboom heeft een vergelijkbare opzet als de recyclingcheck van het KIDV. Leden van het GroentenFruit Huis kunnen deze beslisboom gebruiken bij de eigen verpakkingsstrategie. Wanneer de verpakking niet noodzakelijk is zal er in samenspraak met de afnemer (retailer) worden overlegd of de verpakking kan worden weggelaten.
- De branche wil onderzoek doen naar de perceptie van de consument ten aanzien van verpakkingen. Waar heeft de consument behoefte aan en welke keuzes maakt de consument in de supermarkt? Zoals paragraaf 4.6 beschrijft is deze kennis van belang om gedegen keuzes te maken in het ontwerpproces en voor de communicatie naar de consument. In toekomstige communicatie wordt beter ingespeeld op de behoefte en perceptie van consumenten.
- Omdat de branche kansen ziet in de toepassing van reststromen uit de eigen sector in verpakkingen, wil de branche hiernaar een onderzoek starten. Dit onderzoek is gericht op de meest kansrijke stromen uit de agriwaste met de meest kansrijke toepassingen. Waar mogelijk worden verpakkingen van agriwaste ingezet.
- De sector gaat samen met CBL het gebruik van de weggooiwijzer stimuleren door producenten te informeren hoe deze het beste toegepast kunnen worden.

Acties naar 2022

- De branche wil de informatie over de milieu-impact van verpakkingen en de materiaaleigenschappen op één plek verzamelen en beschikbaar maken. Deze informatie kunnen partijen uit de groente- en fruitsector gebruiken om hun verpakkingen te verduurzamen. Door kennisdeling over materialen, ontwerpmogelijkheden en nieuwe ontwikkelingen op één plek te verzamelen wordt voorkomen dat vergelijkbare onderzoeken meerdere keren uitgevoerd worden.
- De branche zet in op het uitbreiden van flexibiliteit in de verpakkingen door meer gebruik te maken van periodieke verpakkingen en seizoensverpakkingen.
- De branche wil een pilot starten om te onderzoeken voor welke productgroepen het weglaten van de verpakking de meeste positieve invloed heeft. Deze actie hangt samen met het onderzoek naar het gebruik van groenten en fruit door de consument.
- Op basis van de resultaten van onderzoek naar het gebruik van reststromen (agriwaste) in verpakkingen wordt een pilot gestart met de meest kansrijke toepassingen.
- De sector gaat onderzoeken welke overzeese verpakkingen het meest geschikt zijn en welke regio's het meest kansrijk zijn voor deze toepassingen.
- De sector wil een campagne inzetten om de inspanningen op verpakkingsgebied aan de consument te laten zien. Daarnaast wil ze hiermee de bewustwording van aspecten als houdbaarheid, kwaliteit, voedselveiligheid en vooral ook verspilling in relatie tot de verpakking bij consumenten vergroten. Hierbij streeft de branche ernaar samen op te trekken met andere partijen uit de keten, zoals de afnemers.

Onderzoeksvragen- en onderwerpen

Voor een aantal onderwerpen is nader onderzoek nodig dat de komende periode samen met ketenpartijen zal worden opgepakt.

Perceptie, behoeftes en gedrag van de consument

- Perceptie van de consument t.a.v. verpakkingen
- De behoeftes van consumenten wat betreft verpakkingen. Waarvoor gebruikt de consument producten? Welke producten worden in porties genuttigd?
- Het gedrag van consumenten, zowel in de supermarkt als thuis. Voor welke ongebundelde producten gebruikt de consument een plastic zakje? Welke producten worden lang bewaard en welke direct opgegeten?
- Relatie verkoop en verpakken: invloed van verpakkingen op de verkoop

Materiaalkeuze

- Toepasbaarheid agriwaste stromen/biobased materiaal in verpakkingen
- Permeabiliteit van folie/cap
- Nederlandse doelstellingen op materiaalgebied in relatie tot de Europese wetgeving/doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van foodgrade;
- Sealbaarheid van materialen
- Duidelijkheid over recyclebaarheid van papier/karton bij gebruik coatings, bij welke percentage coating is papier/karton nog te recyclen. (Ook voor andere materialen) (Praktische recyclebaarheid, niet theoretisch)
- *Transportverpakkingen*
- Optimale containerbezetting op basis van de palletmaat
- Geschiktheid overzeese verpakkingen

6. Monitoring

De groente- en fruitsector gaat de resultaten van haar inspanningen en daarmee het behalen van de doelen monitoren. Per pijler wordt hier beschreven op welke manier deze monitoring uitgevoerd wordt. Nog niet voor alle onderdelen is helder of er voldoende (kwantitatieve) data voorhanden is. Mede op basis van de verdere digitalisering binnen de groente- en fruitsector zal worden gekeken of hier op gebied van verpakkingen zaken meegenomen kunnen worden.

1. Verminderen verpakkingsmateriaal en alternatieven voor verpakkingen

De groenten- en fruitsector wil de hoeveelheid (gewicht) gebruikte verpakkingsmateriaal met 15% in 2022 (en 25 % in 2025) verminderen per verkochte kilogram product t.o.v. 2017, met als doel de totale milieu-impact te verlagen. Hiervoor is een duidelijke nulmeting noodzakelijk. Deze zal in eerste jaar van het plan moeten plaatsvinden zowel voor bewerkt als voor onbewerkte producten. De opbouw van de nulmeting vraagt extra aandacht en verschilt voor beide categorieën:

- Voor bewerkte producten is het doel de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per verpakking te verminderen door onder andere volumereductie en het verdunnen van het verpakkingsmateriaal. De resultaten hiervan worden gemeten aan de hand van informatie over de hoeveelheid bewerkte producten op de markt, de hoeveelheid verkochte onbewerkte groente en fruit verpakt/onverpakt in de supermarkt (scandata). Daarnaast zal een steekproef en/of enquête worden gehouden onder de leden om het gemiddelde verpakkingsgewicht per categorie te bepalen. Hiervoor zal waar mogelijk aangesloten worden bij informatie die via jaarlijkse opgave Stichting Afvalfonds wordt gemaakt, o.a. de partijen uit de werkgroep verpakkingen (zie bijlage 2) kunnen deze informatie helpen verifiëren.
- Voor onbewerkte producten is naast het doel van vermindering van de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per verpakking ook het doel om het aandeel verpakt product te verminderen, bijvoorbeeld door het weglaten van de verpakking (in bepaalde seizoenen). Aan de hand van scandata met informatie over de hoeveelheid verpakt en onverpakt product zal dit doel gemonitord worden. Aangevuld met een steekproef en/of enquête onder de leden om het gemiddelde verpakkingsgewicht per categorie te bepalen.

2. Design for recycling (end-of-life)

De doelen uit de tweede pijler worden gemeten aan de hand van een steekproef in de supermarkt, een steekproef bij recyclers en een enquête onder leden van het GroentenFruit Huis. In de supermarkt wordt een steekproef gedaan naar de recyclebaarheid van de verpakkingen, waaronder de toepassing van lastig recyclebare etiketten en zwarte schaaltes. De toepassing van de weggooiwijzer wordt ook meegenomen in deze steekproef. Daarnaast biedt een enquête inzicht in de mate waarin de branche de weggooiwijzer toepast. Een steekproef bij recyclers biedt daarnaast inzicht in de hoeveelheid materiaal dat bij de mixstroom eindigt en dus niet goed recyclebaar is. Hiervoor zal tevens nauw aangesloten worden bij activiteiten van het KIDV, zoals de recyclecheck.

3. Grondstoffen en materiaalgebruik

De sector heeft als doel grondstoffen en materialen te gebruiken die een zo laag mogelijke milieu-impact hebben gebaseerd op objectieve meetmethodes. Op basis van bestaande (en mogelijk nieuw uit te voeren LCA studies) wordt een voorkeurslijst opgesteld voor verpakkingen met de laagste milieu-impact en deze wordt gedeeld onder de leden. Middels een enquête onder leden wordt



gemonitord op basis waarvan zij de materiaalkeuzes gemaakt hebben. Wanneer zij hout, papier of karton toepassen wordt ook bevraagd of dit FSC/PEFC gecertificeerd is. Ook wil de sector het percentage rPET verhogen. Er zal worden uitgezocht welke marktinformatie/data beschikbaar is op verpakkingsniveau en/of materiaalgebruik. Daarnaast wordt bepaald of dit nog aanpassingen vraagt in de datastandaardisatie (o.a. GS1) in de sector.

4. Transportverpakkingen

De branche wil de bezettingsgraad van klapkratten vergroten, zodat er minder lucht vervoerd wordt. Middels een steekproef wordt bepaald of deze bezettingsgraad verhoogd is en middels een enquête wordt bevraagd of er meer variatie in maten van de klapkratten is gekomen. Er wordt getracht inzicht te krijgen in welke cijfers beschikbaar zijn (aantallen kartonnen klapkratten en pallets, bulkverpakkingen, overzeese klapkratten) bij transportverpakkingen. FSC/PEFC certificering wordt opgevraagd via een enquête en/of data schema eigenaar. Nader onderzoek is nodig om te bepalen welke mogelijkheden er zijn om data te verkrijgen over de reductie van het aantal pallets dat nu wordt weggegooid.

5. Communicatie naar en perceptie van de consument

Aan de hand van marktonderzoek wordt bekeken wat de huidige perceptie, gedrag en behoeftes van de consument zijn. Deze informatie wordt gebruikt voor de inzet van de communicatie naar de consument en voor het bepalen van een wenselijke verpakking. Aan het einde van de looperperiode van dit brancheplan wordt opnieuw marktonderzoek gedaan om te zien in hoeverre deze perceptie ten aanzien van verpakkingen veranderd is. Gekeken wordt of hierbij aangesloten kan worden bij NGO's en maatschappelijke organisaties.



Bijlage 1. Eindmonitoring 2014-2018

Eindmonitoring

Brancheverduurzamingsplan 2014-2018

Hoogst Haalbare Doelen uit
brancheplan verduurzaming verpakkingen
GroentenFruit Huis

Definitieve versie .1. 22-1-2019



Inleiding	3
Aanpak monitoring	4
Hoogst Haalbare Doelen	5
HHD 1: Kunststof klapkratten	8
HHD 2: Eén poolsysteem voor meermalige kratten	9
HHD 3: Meermalig kunststof klapkrat voor bananen	10
HHD 4: Leden informeren over tertiaire verpakkingen	11
HHD 5: Pakbladen	12
HHD 6: Restplantmateriaal	13
HHD 7: FSC/PEFC certificering	14
HHD 8: Toepassen rPET	15
HHD 9: Uitbannen PVC-houdende krimpfolies	17
HHD 10: Bewustwording en informatievoorziening	18
HHD 11: Standaardisatie	19
HHD 12: Topseals	20
HHD 13: Kartonnen trays	21
HHD 14: Zwarte schaalpjes	22
Conclusies en aanbevelingen	25
Bijlagen	28

Inleiding

GroentenFruit Huis staat voor de belangen van bedrijven die actief zijn in de afzet van groenten en fruit en is een bron van kennis en inspiratie. De leden vertegenwoordigen een aandeel van ruim 80% van de totale omzet groenten en fruit van € 18 miljard (incl. telersverenigingen). Vereniging GroentenFruit Huis telt bijna 320 leden. De leden zijn handelsbedrijven en telersverenigingen die zich bezighouden met de afzet van groenten en fruit. Zij zijn gespecialiseerd in binnenlandse groothandel, import, export, be- en verwerken, verpakken en op- en overslag van groenten en fruit.

In het “Brancheplan Verduurzaming Verpakkingen - sector teelt en groothandel verse groenten, fruit en paddenstoelen - op weg naar 2018” (hierna Brancheplan), is uiteengezet hoe de leden van het GroentenFruit Huis in de periode 2014 t/m 2018 werken aan de verduurzaming van verpakkingen die gebruikt worden op de Nederlandse markt.

In het Brancheplan, zijn 14 Hoogst Haalbare Doelen en een zestal KPI's genoemd. In dit monitoringsrapport is geëvalueerd in hoeverre deze doelen gehaald zijn.

Het eerste Brancheverduurzamingsplan kan gezien worden als een eerste verkenning om sectoraal aan de slag te gaan met de verduurzaming van verpakkingen. In tussentijd hebben ontwikkelingen in de maatschappij en in de markt niet stil gestaan, nog duidelijker is geworden dat verduurzaming vraagt om ketensamenwerking om doelen te kunnen halen.

Brancheplan Verduurzaming Verpakkingen- sector teelt en groothandel verse groenten, fruit en paddenstoelen op weg naar 2018



Aanpak monitoring

Als aanpak voor de monitoring is er gekozen voor een enquête onder de leden, aangevuld met een verificatie van de resultaten middels scandata.

Enquête

De voortgang van de KPI's en de HDD is in 2017 voor het eerst gemonitord door middel van een digitale enquête onder de leden van het GroentenFruit Huis. De enquête is ingevuld door 19 van de 320 leden, waaronder een aantal van de grote leden. Hoewel deze enquête geen representatieve steekproef is, geeft het wel een goede indicatie.

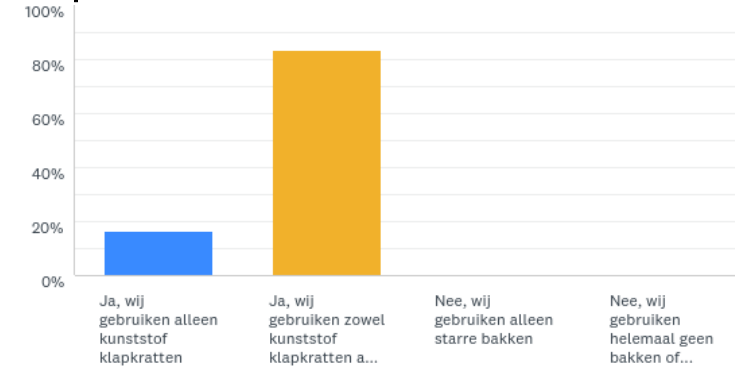
Scandata

Voor deze eindmonitoring is ervoor gekozen om niet nogmaals een enquête uit te voeren, omdat dit naar verwachting weinig nieuwe informatie zal opleveren. De resultaten van de enquête zijn daarom aangevuld met actuele informatie vanuit supermarkt scandata uit Nederland (excl. Aldi & Lidl) over de jaren 2014-2018. Scandata zijn feitelijke verkoopgegevens (kassa aanslagen) van de geselecteerde productgroepen. De scandata is aangekocht bij IRI. (zie: <https://www.iriworldwide.com/nl-NL/>).

Concrete voorbeelden

Er zijn concrete voorbeelden van de leden van GroentenFruit Huis toegevoegd aan de eindmonitoring. Deze voorbeelden zijn exemplarisch voor trends in de sector of zijn implementaties van de koplopers in de sector.

Q28: Maakt u gebruik van kunststof klapkratten?



Hoogst Haalbare Doelen

Resultaten: periode 2014-2018



Hoogst Haalbare Doelen

Hoogst Haalbare Doelen - Secundaire verpakkingen		Gehaald
1.	Tot en met 2016 wil de sector een besparing van 2,1 miljoen transportkilometers realiseren door 80 miljoen roulaties met de inzet van 3 cm kunststof klapkratten bij 50% van de Nederlandse producten en het EU importproduct (bijlage 8, kwantitatieve berekening) Eind 2015 zou 30% van de roulaties van starre bakken met onbewerkte groenten en fruit vervangen moeten zijn door gebruik van klapkratten.	√
2.	In 2018 wil de sector één poolsysteem voor meermalige verpakkingen hebben, hetgeen het aantal roulaties per krat per jaar zal doen stijgen.	n.v.t.
3.	Onderzoekproject starten naar haalbaarheid van het toepassen van een nieuwe meermalig kunststof klapkrat voor bananen in plaats van een kartonnen omverpakking of dit technisch mogelijk is en leidt tot vermindering van milieudruk. Andere randvoorwaarden zoals kwaliteit, goede afrijping, hygiëne, kosten zijn ook van belang. Om dit te realiseren dienen de bananen al op de plantages in de klapkrat te worden verpakt en door middel van koelcontainers vanaf 2017 naar Rotterdam te worden vervoerd.	√
4.	In 2015 wil de sector haar leden informeren over de verschillende soorten tertiaire verpakkingen (zoals hoeklatten, spanbanden etc.) en mogelijke milieuvriendelijke alternatieven. Door kennisverspreiding het gebruik van milieuvriendelijke alternatieven te stimuleren.	√
5.	In 2016 wil de sector hebben onderzocht of het toepassen van papieren of pulp pakbladen in plaats van kunststof pakbladen technisch haalbaar is en leidt tot vermindering van milieudruk. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 alle kunststof pakbladen vervangen door het duurzamere alternatief.	√
6.	In 2016 wil de sector een economische haalbaarheidsstudie uitvoeren, in opvolging van de eerder benoemde pilot, naar de inzet van restplantmateriaal van tomaten- en paprikagewassen als grondstof voor de productie van karton.	√
7.	In 2015 wil de sector uitzoeken welk aandeel van de houten kratten, pallets en kartonnen dozen, die door import in de Nederlandse markt worden afgezet gecertificeerd zijn. Het doel is om het aandeel van gecertificeerde materialen in 2018 met 30% te verhogen.	√

Hoogst Haalbare Doelen

Hoogst Haalbare Doelen - Primaire verpakkingen		Gehaald
8.	In 2016 wil de sector uitzoeken hoe hoog het percentage RPET kan zijn in alle type PET primaire verpakkingen, zodat er een 2018 doelstelling kan worden opgesteld voor het verhogen van RPET in primaire verpakkingen.	√
9.	In 2018 wil de sector in overeenstemming met de raamovereenkomst inzet plegen om PVC-houdende krimpfolies uit te bannen. In lijn met de gepubliceerde lijst van het KIDV voor producten waar nog PVC folies mogen worden toegepast. Dit zijn verpakkingen met de snelademende producten zoals champignons, kiemgroenten, bami-, nasi- en macaroni-groenten. Inzet is voor alternatieve verpakkingen met vergelijkbare eigenschappen maar waarbij kostprijs en aanpassingen van machines worden meegenomen.	√
10.	In 2016 wil de sector bewustwording over verschillende soorten materialen voor verpakkingen vergroten door informatievoorziening. De sector wil de verpakkingen van twee of drie veelvoorkomende producten (bijvoorbeeld tomaten, paprika en druiven) vergelijken op de relevante thema's van het KIDV. Door middel van business-to-business communicatie komt er in de sector meer kennis beschikbaar over de milieudruk en de mogelijkheden van het inzetten van duurzame verpakkingen.	√
11.	In 2015 wil de sector inventariseren wat de impact van standaardisatie van primaire verpakkingen zou kunnen zijn op de milieudruk. Ook een verbeterde aansluiting van de primaire verpakking op de omverpakking is hierbij een nevendoelelstelling	√
12.	In 2016 heeft de sector onderzocht of het toepassen van topseal in plaats van kunststof deksels op schaaltes technisch haalbaar is en leidt tot minder milieudruk. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 kunststof dekseltjes verder vervangen (percentage nog te bepalen) door topseal.	√
13.	In 2018 wil de sector hebben onderzocht of het toepassen van karton/papier in plaats van kunststof en het weglaten van schaaltes bij trostomaten in flowpackfolies technisch haalbaar is en leidt tot milieuwinst.	√
14.	Zwarte schaaltes problematiek bij het uitsorteren van het kunststofrestmateriaal dient opgelost te worden. Het uitsorteerproces bij de afvalverwerkers moet in 2016 aangepast worden en als dat niet lukt wordt het gebruik van zwart kunststof uitgebannen.	X

HHD 1: Kunststof klappkratten

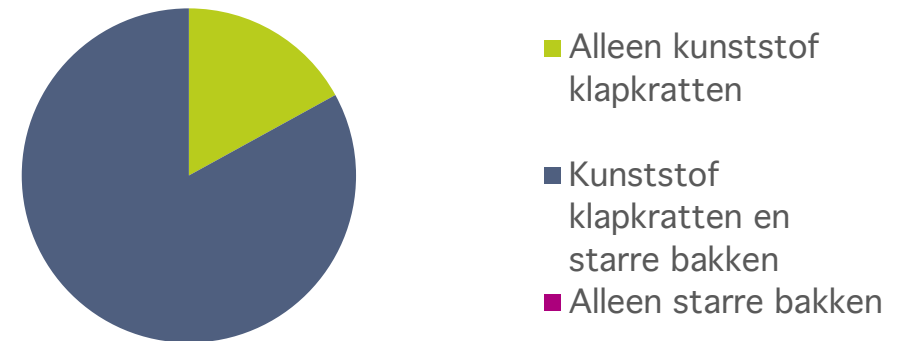
Tot en met 2016 wil de sector een besparing van 2,1 miljoen transportkilometers realiseren door 80 miljoen roulaties met de inzet van 3 cm kunststof klappkratten bij 50% van de Nederlandse producten en het EU importproduct. Eind 2015 zou 30% van de roulaties van starre bakken met onbewerkte groenten en fruit vervangen moeten zijn door gebruik van klappkratten.

Resultaten enquête:

- In de periode 2014-2016 is het totaal aantal roulaties met 55% toegenomen en dat komt vrijwel in zijn geheel voor rekening van de 3 cm klappkrat.
- In 2016 zijn er 81 miljoen roulaties met de 3 cm klappkrat gerealiseerd.
- Door een grootschalige switch van 6 cm naar 3 cm klappkratten is het aantal transportkilometers en opslag van lege kratten significant afgenomen.

Conclusie:

Bij alle bedrijven is het aandeel klappkratten ten opzichte van de starre bakken sterk toegenomen in de periode 2014-2017. Op basis van cijfers 2017 is de totale besparing 2014-2017 2.905.000 transportkilometers. (bijlage Data EPS klappkratten)



HHD 2: Eén poolsysteem voor meermalige kratten

In 2018 wil de sector één poolsysteem voor meermalige verpakkingen hebben. Dit zal het aantal roulaties per krat per jaar doen stijgen.

Resultaat enquête:

Alle bedrijven maken gebruik van meermalige fusten veelal afkomstig van verschillende (internationale) systemen.

- Nieuw inzicht: vanuit alleen Nederland is het inzetten op één poolsysteem niet haalbaar.
- Ook vanuit het oogpunt van marktwerking en mededinging is het hebben van één poolsysteem niet wenselijk.

Conclusie:

Het werken met één poolsysteem, blijkt niet haalbaar en tevens niet wenselijk. Het wordt niet verder opgepakt.



HHD 3: Meermalig kunststof klapkrat voor bananen

Onderzoekproject starten naar de haalbaarheid van het toepassen van een nieuwe meermalig kunststof klapkrat voor bananen in plaats van een kartonnen omverpakking. Hierbij gaat het om de technische mogelijkheden en de vermindering van de milieudruk. Andere randvoorwaarden zoals kwaliteit, goede afrijping, hygiëne, kosten zijn ook van belang. Om dit te realiseren dienen de bananen al op de plantages in de klapkrat te worden verpakt en door middel van koelcontainers vanaf 2017 naar Rotterdam te worden vervoerd.

Resultaat:

Er zijn technische mogelijkheden voor een bananenklapkrat, echter de implementatie zit vast op het logistieke vraagstuk van roulatie van leeg fust i.r.t. transporttijd en afzetmarkten. Daarmee is de haalbaarheid bedrijfseconomisch en praktisch nog niet duidelijk. Vervolg vraag voor nieuwe brancheplan zou kunnen worden opgenomen over toepassing meermalig fust bij zeetransporten/ importproducten.

Conclusie:

Het uittesten van verschillende type kratten in en logistieke keten van bananen blijkt een complex vraagstuk.

In deze fase is er nog geen inschatting te maken of en wanneer verdere uitrol en substitutie van de bananendoos gaat plaatsvinden.



HHD 4: Leden informeren over tertiaire verpakkingen

In 2015 wil de sector haar leden informeren over de verschillende soorten tertiaire verpakkingen (zoals hoeklatten, spanbanden etc.) en mogelijke milieuvriendelijke alternatieven. Door kennisverspreiding het gebruik van milieuvriendelijke alternatieven te stimuleren.

Resultaten:

Er zijn de volgende activiteiten uitgevoerd om dit doel te bereiken:

- Kennisdocument rondom verpakkingsmaterialen en verduurzaming van verpakkingen (2016).
- Kennisdag Duurzaam Verpakken groenten en fruit (2016) – Met een programma van lezingen verzorgd door verschillende materialenorganisaties, een kenniscarrousel met pitches van vijf bedrijven en via vier workshops is de kennis over duurzaam verpakken bij de ongeveer vijftig deelnemers vergroot.
- Speciale workshop Duurzaam Verpakken met 35 deelnemers uit de groenten en fruit sector (29-06-2017).
- Helpdesk Duurzaam Verpakken voor bedrijven met vragen (2017).
- Onderzoek naar online verkoop kanaal van groenten en fruit, waaronder verpakkingen (2017).
- Workshop: Design for Recycling, bij Attero locatie Wijster (26 maart 2018).



HHD 5: Pakbladen

De sector wil hebben onderzocht of het toepassen van papieren of pulp pakbladen in plaats van kunststof pakbladen technisch haalbaar is en leidt tot vermindering van milieudruk. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 alle kunststof pakbladen vervangen door het duurzamere alternatief.

Onderzoek:

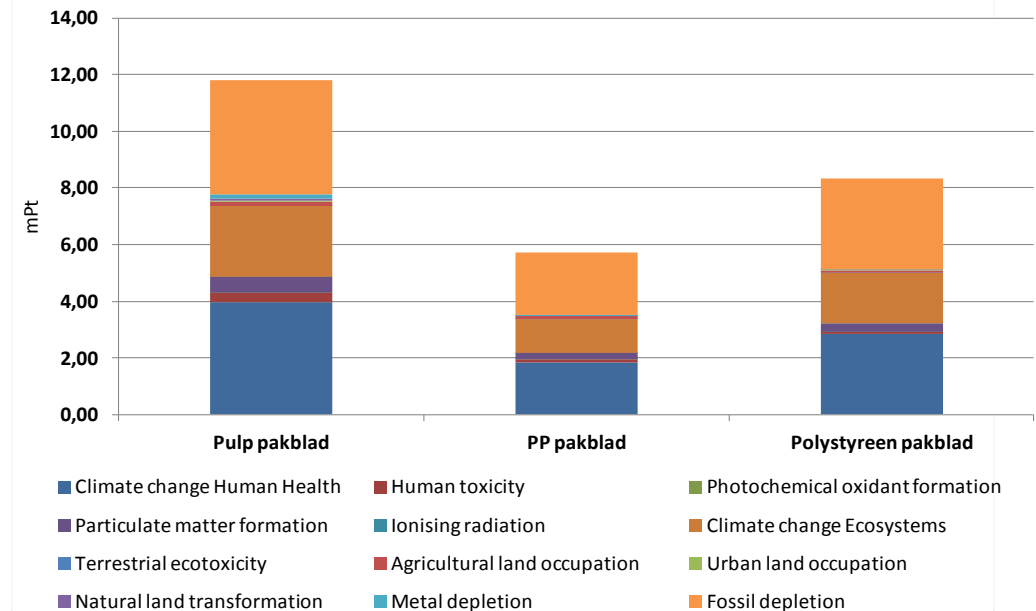
Er is in 2016 een LCA onderzoek uitgevoerd waarbij pakbladen voor hardfruit van papierpulp zijn vergeleken met polystyreen schuim en kunststof (polypropyleen) pakbladen.

Resultaten enquête:

- 83% van de ondervraagde bedrijven maakt gebruik van pakbladen, waarvan 55% papieren pakbladen en 45% kunststof pakbladen.
- De keuze voor type pakblad wordt grotendeels bepaald door de klant (80%) en door functionele eisen, zoals handling eigenschappen (60%).

Conclusie:

Het geformuleerde hoogst haalbare doel is niet meer van toepassing omdat het toepassen van pulp pakbladen geen aantoonbaar milieuvoordeel oplevert.



HHD 6: Restplantmateriaal

De sector wil een economische haalbaarheidsstudie uitvoeren naar de inzet van restplantmateriaal van tomaten- en paprikagewassen als grondstof voor de productie van karton.

Resultaat:

Er zijn verschillende pilotprojecten uitgevoerd met restplantvezels, zowel voor transportdozen als voor consumentenverpakkingen. Deze verpakkingen worden nog niet op grote schaal toegepast, waardoor de kostprijs hoger is dan gewoon karton.

Conclusies:

- Het produceren van kartonnen verpakkingen uit restplantvezels is technisch haalbaar en er is vanuit de markt (latente) vraag naar deze verpakkingen, vanwege het mooie verhaal.
- In hoeverre dergelijke grondstoffen daadwerkelijk duurzamer zijn, is nog niet altijd duidelijk. Ook de effecten van het gebruik van restplantmateriaal op recycling (papier) of GFT is niet altijd duidelijk.

Papier- en karton producenten zien op lange termijn mogelijkheden alternatieve plantvezels een onderdeel te maken van het reguliere productieproces. Dit betekent dat het houtachtige materiaal van de tomatenstengels vervezeld moet worden om ook een toegevoegde waarde te bieden.



Voorbeeld Harvest House

Schalen van biobased karton met 15% tomatenstengel. Dit project is een samenwerking tussen Harvest House, Solidus Solutions (kartonproductie), Van Vliet (voor het ophalen van de tomatenstengels) en Smurfit Kappa. Solidus Solutions produceerde daarnaast een doos van massiefkarton met tomatenplantvezels voor 5 en 3 kg tomaten. Het project is voorlopig niet doorgezet omdat de logistieke kosten hoog zijn en de meerwaarde van het toevoegen van tomatenvezels in de karton zeer beperkt is.

HHD 7: FSC/PEFC certificering

De sector wil uitzoeken welk aandeel van de houten kratten, pallets en kartonnen dozen, die door import in de Nederlandse markt worden afgezet, gecertificeerd zijn. Het doel is om het aandeel van FSC/PEFC gecertificeerde materialen in 2018 met 30% te verhogen.

Resultaten enquête:

- De hoeveelheid gecertificeerd hout en karton is in de periode 2014-2016 toegenomen van 30% naar 40% (dit is een stijging van 33%)
- 64% van de bedrijven heeft certificering opgenomen in de inkoopvoorwaarden.

Conclusie:

Het doel is gehaald maar er is nog veel ruimte voor verbetering.



HHD 8: Toepassen rPET

De sector wil uitzoeken hoe hoog het percentage rPET kan zijn in alle type PET primaire verpakkingen. Zodat er een 2018 doelstelling kan worden opgesteld voor het verhogen van rPET in primaire verpakkingen.

Resultaten enquête:

- 75% van de deelnemers brengt PET-bakjes- en schalen op de Nederlandse markt.
- Allemaal gebruiken ze daarbij rPET en het gemiddelde percentage rPET dat wordt toegepast is 47% in 2016.

Conclusies:

- Er wordt al veel rPET toegepast in de AGF sector. Het gemiddelde percentage is ca. 47% (2016) maar er zijn verschillende leveranciers die 80% of zelfs 100% rPET toepassen.
- Percentage rPET ligt al dusdanig hoog dat beschikbaarheid van de juiste kwaliteit “food-grade” materiaal gaat knellen.



Voorbeeld Koninklijke Vezet

Koninklijke Vezet streeft naar het toepassen van een zo hoog mogelijk percentage rPET in schalen en trays. In 2014 werd voor APET schalen 25-40% rPET gebruikt. In 2018 is dit in samenwerking met leverancier Hordijk verhoogd naar 80% rPET. Het gerecyclede materiaal kan iets van kleur verschillen. Dit is ook op de foto te zien. Bij een enkele schaal met het product erin is dit verschil niet meer zichtbaar.

HHD 8: Toepassen rPET (vervolg)

Voorbeeld: Greenco Tommies

Greenco streeft naar de beste kwaliteit en de lekkerste smaak van haar mini-groenten. MVO is een integraal onderdeel van dit streven en blijvend verduurzamen, ook op het gebied van verpakkingen, is daarom logisch. Na een uitvoerig onderzoek naar de verschillende mogelijkheden viel de keuze op verpakkingen van volledig rPET (recycled PET). De rPET verpakkingen hebben 70-80% minder CO2 uitstoot dan conventionele PET verpakkingen, waarmee een enorme/impactvolle stap wordt gemaakt in verduurzaming.

Jos van Mil, Manager Innovatie & Product Ontwikkeling is trots op deze stap. 'Verpakkingen hebben verschillende functies met betrekking tot onder andere houdbaarheid en communicatie en zijn soms echt noodzakelijk. Deze nieuwe verpakkingen brengen ons een stap dichterbij onze ambitie verpakkingen te verminderen of te verduurzamen.'

In februari 2018 introduceerde Greenco haar nieuwe producten Tommies Mini Toppers en Tommies Good-to-Go in een volledig gerecycleerde rPET verpakking. Greenco beloofde vanaf dat moment stapsgewijs haar verpakkingen verder te verduurzamen. Vanaf november 2018 zijn alle bekertjes van Tommies voor de Nederlandse markt vervaardigd van 100% rPET en daarmee van 100% gerecycled en recyclebaar materiaal.



HHD 9: Uitbannen PVC-houdende krimpfolies

De sector wil in overeenstemming met de raamovereenkomst inzet plegen om PVC houdende krimpfolies uit te bannen. Dit in lijn met de gepubliceerde lijst van het KIVD voor producten waar nog PVC folies mogen worden toegepast. Dit zijn verpakkingen voor de snel-ademende producten zoals champignons, kiemgroenten, bami-, nasi- en macaroni-groenten. De inzet is voor alternatieve verpakkingen met vergelijkbare eigenschappen, maar waarbij kostprijs en aanpassingen van machines worden meegenomen.

Resultaat:

Bedrijven zijn afgelopen jaren actief op zoek gegaan naar alternatieven, bijvoorbeeld topseal verpakkingen bij kiemgroenten, bami-, nasi- en macaroni-groenten.

Conclusie

Er zijn voldoende alternatieve verpakkingsmethodes voor vervangen PVC krimpfolies. In Nederland worden PVC houdende folies niet of nauwelijks toegepast.



HHD 10: Bewustwording en informatievoorziening

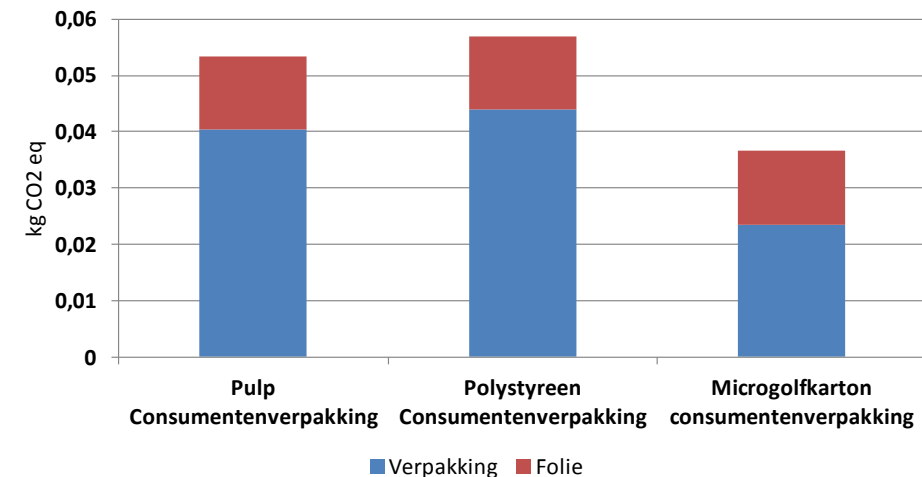
De sector wil bewustwording over verschillende soorten materialen voor verpakkingen vergroten door informatievoorziening. De sector wil de verpakkingen van twee of drie veelvoorkomende producten (bijvoorbeeld tomaten, paprika en druiven) vergelijken op de relevante thema's van het KIDV. Door middel van business-to-business communicatie komt er in de sector meer kennis beschikbaar over de milieudruk en de mogelijkheden van het inzetten van duurzame verpakkingen.

Resultaten:

- Er is in 2016 een LCA onderzoek uitgevoerd, waarin verschillende consumentenverpakkingen voor 6 stuks hard-fruit zijn vergeleken.
- Er zijn verschillende workshops gehouden met ketenpartijen voor het onderling uitwisselen van informatie en 'best-practices'. Zie ook HHD4.

Conclusie:

Het kennisniveau is verhoogd, maar er blijft veel behoefte aan kennisuitwisseling en contacten met ketenpartijen.



Afbeelding: Resultaten LCA Quick-scan - het micro golfkartonnen schaalpje kwam als overall best scorende hard fruit verpakkingen naar voren. Note: rPET is niet meegenomen in deze LCA studie.

HHD 11: Standardisatie

De sector wil inventariseren wat de impact van standardisatie van primaire verpakkingen zou kunnen zijn op de milieudruk. Ook een verbeterde aansluiting van de primaire verpakking op de omverpakking is hierbij een neven doelstelling.

Resultaten:

- Een groot deel van de sector ziet mogelijkheden tot standardisatie van verpakkingen.
- Producenten organisaties zijn gestart met standardisatie van doosmaten, dit is een belangrijke stap in vergroten eenduidigheid. Per 2019 wordt gewerkt met een 1^e pakket aan gestandaardiseerde dozen. Op basis van deze stap kan in toekomst verder gekeken worden naar kansen en mogelijkheden voor verdere standardisatie.

Conclusie:

- De sector werkt continu aan verdere standaardisering van o.a. dozen, kratten met als doel het optimaliseren van het logistieke proces.



HHD 12: Topseals

In 2016 heeft de sector onderzocht of het toepassen van topseal in plaats van kunststof deksels op schaaltes technisch haalbaar is en leidt tot minder milieudruk. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 kunststof dekseltjes verder vervangen door (percentage nog te bepalen) topseal.

Resultaten:

Diverse leden zijn in de periode 2014-2018 overgestapt van deksels naar topseal folie. Topseal is inmiddels de meest gangbare verpakking voor zacht fruit.

Resultaten Enquête:

- 4 bedrijven geven aan dat ze deksels hebben vervangen door topseal folies.

Conclusie:

Het toepassen van topseal blijkt technisch haalbaar en leidt tot een beperkte gewichtsbesparing. Trays met opseal kunnen zowel bij zacht fruit, gesneden groenten als bij fruit producten worden toegepast. Inmiddels is er een duidelijke toename van het gebruik van topseal te zien in de sector.



Voorbeeld (zie figuur): Bakker Barendrecht

*Voor alle zacht fruit verpakkingen het deksel vervangen door een topseal folie.
Besparing: 300.000 kg kunststof*

Voorbeeld: The Greenery

Vervanging zacht fruit deksel door topseal 11,8 miljoen deksels x 5 gram = 59.000 kg kunststof.

HHD 13: Kartonnen trays

De sector wil onderzocht hebben of het toepassen van karton/papier in plaats van kunststof en het weglaten van schaaltes bij trostomaten in flowpackfolies technisch haalbaar is en leidt tot milieuwinst.

Resultaten:

Het gebruik van kartonnen trays in plaats van kunststof trays gebeurt in toenemende mate en dit is voor veel producten mogelijk.

Resultaten enquête:

- Alle respondenten zijn bereid om over te stappen naar kartonnen bakjes of trays wanneer de klant dit vraagt.
- Belangrijk is hierbij dat dit de houdbaarheid niet negatief mag beïnvloeden.
- Bedrijven zijn ook bereid om het weglaten van schaaltes verder te onderzoeken.

Conclusies:

- Kartonnen trays kunnen een milieuvoordeel opleveren ten opzichte van kunststof trays. Zie ook de LCA die uitgevoerd is voor hard fruit van HHD 10.
- Voor een aantal producten is het karton te vochtgevoelig en blijft rPET een betere keuze.



HHD 14: Zwarte schaaltes

De problematiek van zwarte schaaltes bij het uitsorteren van het kunststof restmateriaal dient opgelost te worden. Het uitsorteerproces bij de afvalverwerkers moet in 2016 aangepast worden en als dat niet lukt wordt het gebruik van zwart kunststof uitgebannen.

Resultaten enquête:

Er is grote bereidheid om over te stappen transparante bakjes, gekleurde bakjes of kartonnen trays.

- De meeste bedrijven in de sector gebruiken in 2016 nog zwarte schaaltes en trays. Belangrijk hierbij is de vraag van de klant naar een bepaald type verpakking.
- Naast de genoemde uitdaging uit het Brancheplan aan de afvalverwerkers ligt de sleutel voor de oplossing van dit probleem ook bij goede afspraken hierover met inkopers/afnemers.

Conclusie:

Doel opnemen betreft gebruik zwarte trays in het nieuwe brancheplan (o.a. in overleg met CBL), mede op basis van voor- en nadelen. Dit is onder meer afhankelijk van doorontwikkeling sorterings- en recyclingtechniek en gebruik recycle content in zwarte trays.



HHD 14: Zwarte schaaltes (vervolg)

KIDV : Recyclecheck vormvaste kunststof verpakkingen

Huidige situatie

Kunststoffen die volledig zwart zijn ingekleurd, worden op dit moment in de meeste installaties niet gesorteerd. Het type kunststof kan niet worden herkend met een NIR-camera (nabij infrarood), die bij de sortering wordt gebruikt om het type kunststof vast te stellen.

Dit geldt voor de grootste component van de verpakking. Een zwarte dop of deksel van een verpakking heeft geen invloed op de detectie, omdat het NIR-systeem kijkt naar de grootste component van de verpakking.

Achtergrond

De huidig toegepaste sorteertechniek maakt gebruik van nabij infrarood licht. Door het meten van het spectrum van het gereflecteerde infrarood licht wordt het type kunststof bepaald. Kunststoffen worden gekleurd door aan het polymeer een zogenaamde masterbatch toe te voegen. De masterbatch zorgt voor door-en-door kleuring van het polymeer. Door de algemeen toegepaste kleurstof voor zwarte kleuring (carbon black) wordt de infrarood lichtstraal niet gereflecteerd, maar geabsorbeerd. Daardoor wordt de verpakking niet gezien en het type kunststof niet gedetecteerd en daarom niet gesorteerd.

Toekomst perspectief

Er wordt onderzocht welke zwarte kleurstoffen wel kunnen worden toegepast om met behulp van nabij infrarood licht zwart kunststof te detecteren, het type te bepalen en vervolgens te sorteren (PETcore 2018). Daarnaast zijn er ontwikkelingen op het gebied van het sorteren van zwart kunststof met andere technieken, zoals laserdetectie. Er is een sorteerder in Nederland die dat toepast. Hiermee worden de zwarte verpakkingen gedetecteerd, maar nog niet op type materiaal gesorteerd, omdat het type kunststof niet kan worden vastgesteld.

Conclusie

Op dit moment wordt zwart kunststof niet op type materiaal gesorteerd en valt het onder de categorie niet-optimale recyclebare verpakkingen. Als het sorteren van zwarte kunststof verpakkingen op type materiaal staande praktijk is, wordt de Recyclecheck geactualiseerd.

Bron: Kennisinstituut Duurzaam Verpakken

HHD 14: Zwarte schaaltes (vervolg)

Case study Tesco (UK)

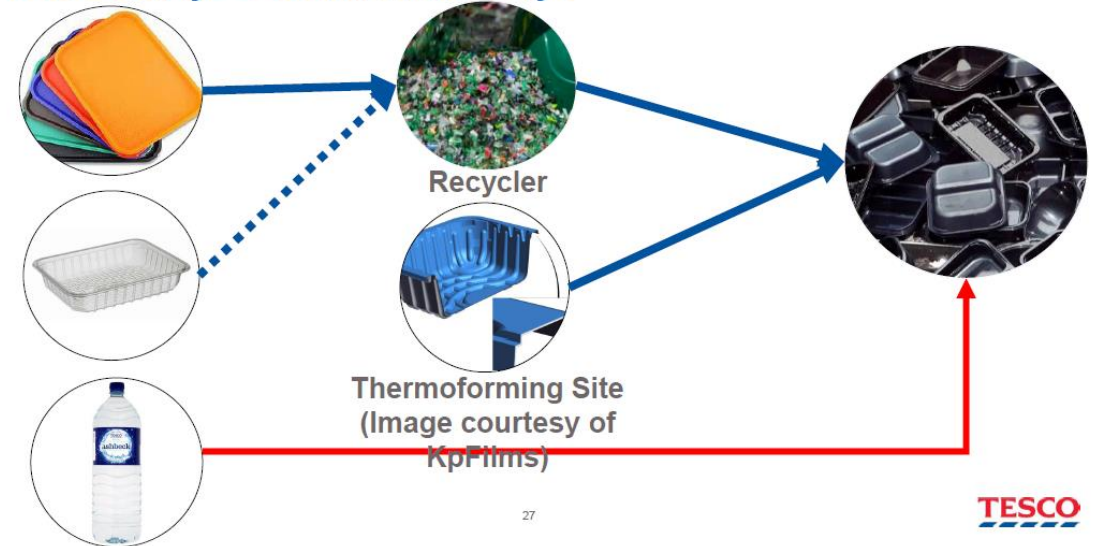
Retailers who have announced partial or complete removal of black

Unintended consequences?

- Tray manufacturers will no longer purchase what little black flake was being recycled
- Tray manufacturers will have no reason to purchase 'jazz' from recyclers
- Tray manufacturers will have no outlet for PET/PE in-house scrap
- Costs to divert in-house scrap will be incurred (potentially £500k to £1.5 million depending on size)
- Increased demand and strain on bottle flake as retailers ask for high levels of recycled content in trays
- Cost of trays increase (cost of bottle flake increases?)
- Similar challenges on producers of black sheet
- **Survey: 6 Sites, Over 10,000 tonnes of waste to landfill**

Bron: Presentatie 'Packaging sustainability conference 2018', Dr. Mark Caul (Tesco UK)

Case Study – Black Plastic Trays



Conclusies en aanbevelingen



Algemene conclusies:

- Het Brancheplan en de daaraan gekoppelde activiteiten van de afgelopen jaren, hebben ervoor gezorgd dat het onderwerp Duurzaam Verpakken hoger op de agenda staat bij de leden van het GroentenFruit Huis.
- Ondanks verschillende initiatieven om minder te verpakken en om de dikte van materialen te reduceren, neemt het aandeel verpakt product steeds verder toe, zowel bij groenten als fruit (zie: bijlage scandata).
- Er is nog veel onduidelijkheid over alternatieve materiaalsoorten en of deze daadwerkelijk bijdragen aan verduurzaming. Er moet meer kennis worden opgedaan over recyclebaarheid van verpakkingen en de manier waarop stromen gerecycled kunnen worden.
- Wellicht liggen er nog kansen in de verdere uitrol van meermalige fust en verduurzaming van transportverpakkingen o.a. door standaardisatie.
- Mede door de aandacht voor duurzame verpakkingen, zowel vanuit de maatschappij en de markt is er meer aandacht gekomen voor alternatieven en nieuwe concepten. In de volgende fase is het belangrijk om te objectiveren waar milieu winst te boeken is en hoe ook de groenten en fruitsector kan bijdragen aan een meer circulaire economie bij het gebruik van verpakkingen.

Hoogst haalbare Doelen:

- De sector is met alle Hoogst Haalbare Doelen aan de slag gegaan. Het grootste deel van de Hoogst Haalbare Doelen is behaald of goed onderweg naar realisatie in 2018.
- HDD 2, het werken met één poolsysteem, blijkt niet haalbaar en wordt niet verder opgepakt.
- HDD 5, papieren of pulp pakbladen in plaats van kunststof pakbladen, blijkt niet de gewenste milieuwinst op te leveren en is daarom niet meer van toepassing.

Aanbevelingen voor het nieuwe Brancheplan

1. **Preventie en reductie:** Een doelstelling om minder verpakkingen te gebruiken voor AGF producten, kan alleen worden bereikt als er komende jaren een trendbreuk optreedt. Dit kan alleen in samenwerking met CBL worden opgepakt.
2. **Houdbaarheid en voedselverspilling:** De houdbaarheid van producten en het reduceren van voedselverspilling blijft een belangrijk thema, dat op gespannen voet staat met het streven naar het reduceren van de hoeveelheid verpakkingen.
3. **Toepassen recycled PET:** Volgens de enquête wordt er gemiddeld ca. 47% rPET toegepast in trays en schaaltes. Dit kan mogelijk verhoogd worden naar ca. 50-80%, mits er voldoende rPET materiaal beschikbaar is.
4. **Pilot-projecten (met ketenpartners):** Voor veel product-/verpakkingscombinaties is het onduidelijk wat de meest duurzame en circulaire oplossing is. Ketenprojecten met ondersteuning van experts (LCA) kan hier meer duidelijkheid in brengen. Voorkomen dient te worden dat er aanpassingen worden doorgevoerd zonder vermindering milieu-impact, enkel vanuit sentiment.



Voorbeeld: Natural Branding

Eosta heeft in juni 2018 een internationale Sustainable Food Award gewonnen met haar Natural Branding lasermarkering op biologisch fruit. Eosta zet deze techniek sinds 2016 in om biologische producten niet te hoeven verpakken in plastic. Inmiddels worden o.a. avocado, courgette, gember, kokosnoot, komkommer, mango, pompoen en zoete aardappel verkocht met Natural Branding. Daarmee zijn 10,2 miljoen plasticverpakkingen bespaard, 110 ton plastic, 48.000 m2 papier en 493 ton CO2-uitstoot. En de teller loopt door. Inmiddels heeft Eosta de beschikking over meerdere machines. (Eosta, 28 Augustus 2018).

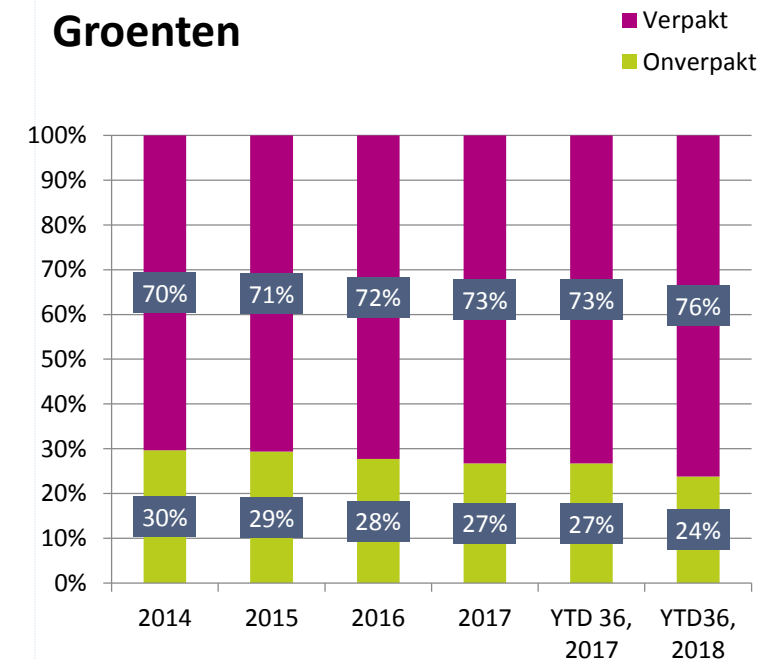
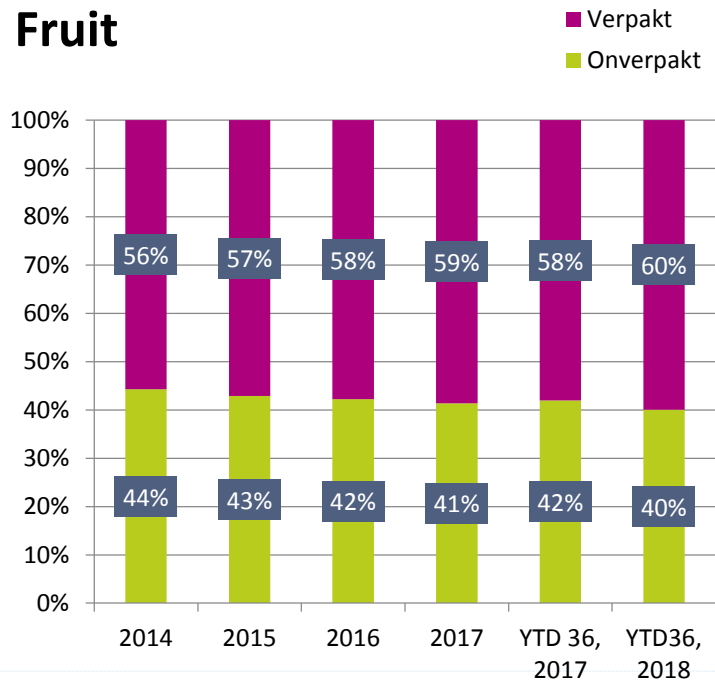
Bijlage scandata



Verdeling verpakt/onverpakt voor onbewerkte groenten en fruit

Van onbewerkt fruit is 60% verpakt en 40% onverpakt in 2018 (YTD wk.36). Vergeleken met de jaren ervoor is er een lichte volumegroei te zien. Voor onbewerkte groenten is ook een volumegroei waar te nemen van 6% tussen 2014 en 2018. In 2018 was het aandeel verpakt 76% en onverpakt 24%. Data is ontsloten uit scandata onbewerkt product van retail NL (excl. Aldi en Lidl) t/m week 36 2018.

De grafieken zijn weergegeven van de Top 5 Groenten en de Top 5 Fruit op basis van volume. Voor groenten zijn dat koolgewassen, ui-gewassen, tomaten, komkommers en wortels. Voor fruit zijn dat bananen, appels, sinaasappels, mandarijnen en gangbare exoten.



Bijlage data EPS klapkratten 2014 t/m 2017



EFFECT KLAPKRATTEN OP TRANSPORTAFSTAND EN M2

TRANSPORTKILOMETERS

(FRT x 1 mio)	2014 EIND	2015	FC2016	FC2017	km - savings	
star	60	60	57	57	leverancier	DC
klap - internationaal 6cm	20	10	0	0		winkel
klap - internationaal 3cm	0	33	15	10		
klap - regionaal 6cm	25	13	10	4		
klap - regionaal 3cm	0	41	81	101	EPS	RDC
totaal FRT	105	157	163	172		

Kaarten - inhoud

# FTL	
star	1.500
klap - 6cm	4.940
klap - 3cm	9.880

Afstanden - gemiddeld

km	
EPS - leverancier internationaal	1.250
EPS - leverancier regionaal	100
winkel - RDC	50
RDC - EPS	50

2014 - 6CM + 3CM - KM - INTERNATIONAAL

(KMs x 1.000)	EPS	LEV	DC	WINKEL	RDC
EPS		5.061			
LEV					
DC					
WINKEL					202
RDC	202				

2014 - 6CM + 3CM - KM - REGIONAAL

(KMs x 1.000)	EPS	LEV	DC	WINKEL	RDC
EPS		506			
LEV					
DC					
WINKEL					253
RDC	253				

Totaal km/jr	455	5.567	0	0	455	6.478
km² FRT	0,0043	0,0530	0,0000	0,0000	0,0043	0,0517

EIND 2017 - 6 CM + 3CM - KM - INTERNATIONAAL

(KMs x 1.000)	EPS	LEV	DC	WINKEL	RDC
EPS		1.265			
LEV					
DC					
WINKEL					51
RDC	51				

EIND 2017 - 6CM + 3CM - KM - REGIONAAL

(KMs x 1.000)	EPS	LEV	DC	WINKEL	RDC
EPS		1.103			
LEV					
DC					
WINKEL					552
RDC	552				

Totaal km/jr	602	2.368	0	0	602	3.573
km² FRT	0,0038	0,0151	0,0000	0,0000	0,0038	0,0228

lov. 2014	147	-3.198	0	0	147	-2.905
% per FRT	-11,8%	-71,5%			-11,8%	-58,4%

lov. 2016	15	-552	0	0	15	-521
-----------	----	------	---	---	----	------

RUIMTE (M2)

Kaarten - opslag

# m²	m² - saving	
star	90	leverancier
klap - 6cm	760	
klap - 3cm	1.520	

2014 - STAR/6CM/3CM - M2 VERBRUIK

	star	klap	totaal
leveranciers	657	59	726
EPS	657	59	726
RDC	657	59	726

Totaal m2/jr	2.000	178	2.178
m2/FRT	0,0333	0,0039	0,0372

EIND 2017 - STAR/6CM/3CM - M2 VERBRUIK

	star	klap	totaal
leveranciers	633	78	712
EPS	633	78	712
RDC	633	78	712

Totaal m2/jr	1.900	235	2.135
m2/FRT	0,0333	0,0020	0,0134

lov. 2014	-100	57	-43
% per FRT	0%	-16%	-40%

2017 Maakt geen deel uit van het door EPS oorspronkelijk ingediende besparingsplan (2014-2016).

Conclusies voor 2017 - switch van 6cm naar 3 cm klapkratten.

Ook in 2017 zijn er weer meer herbruikbare kratten verhuurd.

De switch naar de kratten die ingeklapt slechts 3cm dik zijn is zo goed als afgerond.

- de transportkilometers in 2017 nemen af met 521.000 km waarmee de totale besparing 2014--2017

op 2.905.000 km komt.

- gebruik m2 in de keten blijft ondanks stijgend volume nagenoeg gelijk, per FRT zien we een afname van 40%.

Bijlage 2. GFH Werkgroep verpakkingen

Deelnemende bedrijven in werkgroep verpakkingen van GroentenFruit Huis 2018.

Deelnemende bedrijven GroentenFruit Huis Werkgroep Verpakkingen (2018)
Bakker Centrale Inkoop B.V.
Coöperatie DOOR U.A.
Eosta B.V.
Fruitmasters Holland B.V.
Greenco Packing B.V.
Greenyard Fresh Netherlands B.V.
Hessing Zwaagdijk B.V.
HillFresh International B.V.
Jaguar, the fresh company B.V.
Koninklijke Vezet B.V.
Nature's Pride B.V.
Telerscoöperatie Harvest House U.A.
The Greenery B.V.
Van Oers United B.V.